

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER
Dodiplomski visokošolski strokovni študijski program Management

Diplomska naloga

RAČUNOVODSKO SPREMLJANJE POSLOVANJA
DRUŠTVA

Mentor:	dr.Franko Milost
Obrađnavana organizacija:	Pihalni orkester Alples Železniki
Sodelavec iz organizacije:	Boštjan Demšar

KOPER, 2007

MELITA ŠMID

POVZETEK

Diplomska naloga obravnava Slovenske računovodske standarde (SRS - 33) in Zakon o društvih (ZD) ter njun vpliv na organizacijo in postopke računovodenja v društvu. Na analitičen način je prikazano stanje v Pihalnem orkestru Alples v zvezi z omenjeno temo.

Na podlagi analize in poročil o stanju in predvidenem dogajanju je bilo ugotovljeno, da je prihodek orkestra zadovoljiv, ravno pravšnji za nemoteno delovanje orkestra. S trženjem od glasbene pripravnice, glasbene šole za odrasle in drugih programov, predvsem v sodelovanju z Glasbeno šola Škofja Loka, bo Pihalni orkester Alples skušal čimveč prispevati k dobičkonosnosti poslovanja.

Ključne besede: društva, poslovanje društev, finance društev, računovodstvo društev, računovodski standard 33, pihalni orkester

ABSTRACT

The thesis focuses on the Slovenian accountancy standards and the Associations Act, studying the influence of the above mentioned to the organization and procedures in association accountancy. In relation to the main focus of the thesis, the practical part analytically presents the current situation in Alples Železniki Brass Band.

Based on the thorough analysis it can be concluded that the orchestra income is satisfying, which enables its smooth functioning.

Mainly in cooperation with Škofja Loka Music School, Alples Železniki Brass Band markets a music trainee school, a music school for adults and many other programmes. Based on the income of the above mentioned business, Alples Železniki Brass Band aims significantly contribute to profitable operation.

Key words: associations, finances, analysis, plan, accountancy, standard 33, brass band

UDK 657:336.671:061 (043.2)

VSEBINA

1 Uvod	1
2 Delovanje društva kot neprofitne organizacije	3
2.1 Neprofitne organizacije.....	3
2.2 Društvo kot neprofitna organizacija.....	4
2.2.1 Ustanovitev in registracija društva	5
2.2.2 Namen, dejavnosti in delovanje društva.....	7
2.2.3 Članstvo	7
2.2.4 Organi društva	7
2.2.5 Prenehanje društva	8
3 Finančno poslovanje društva	9
3.1 Financiranje dejavnosti	9
3.1.1 Problemi pri financiranju društvene dejavnosti.....	11
3.2 Pridobitne dejavnosti v društvih	12
3.3 Društvo kot davčni zavezanec.....	13
3.3.1 Davek na dodano vrednost.....	13
3.3.2 Davek od dohodka pravnih oseb.....	15
3.4 Premoženje društva.....	16
4 Računovodske rešitve v društvih	17
4.1 Računovodstvo v društvih.....	17
4.2 Slovenski računovodski standard.....	18
4.2.1 Način vodenja poslovnih knjig	18
4.2.2 Pre vrednotenje	21
4.3 Letno poročilo društva	22
4.3.1 Bilanca stanja.....	23
4.3.2 Izkaz poslovnega izida.....	26
5 Pihalni orkester Alples Železniki	29
5.1 Predstavitev društva	29
5.2 Zgodovina orkestra	29
5.3 Strateški načrt orkestra 2005-2007	32
5.4 Opravljene aktivnosti	35
5.5 Finančni načrt 2005 in 2006	38
5.6 Vizija orkestra.....	40
6 Predlog novega zakona o društvih	41
7 Zaključek	45
8 Literatura in viri	47

SLIKE

Slika 5.1 Pihalni orkester Alples Železniki ob svoji 20-letnici, leto 1999	29
--	----

TABELE

Tabela 2.1 Ustanavljanje novih društev od leta 1995-2004	4
Tabela 2.2 Posredovanje letnih poročil društev AJ PES-u, glede na število registriranih društev	5
Tabela 5.3 Finančni plan društva za leto 2005	38
Tabela 5.4 Finančni plan društva za leto 2006	39

1 UVOD

Želje po dobičku in kopičenju lastnine in materialnega bogastva nas ljudi vedno bolj oddaljuje od okolice, prijateljev in včasih celo od samega sebe. Ljudje pa so se združevali med seboj že od samega nastanka, v začetku zgolj za namen preživeti, kasneje pa zaradi vse bolj raznolikih potreb in interesov. Druženje je ena izmed temeljnih potreb človeštva. Temeljna oblika združenja je družina, potem šola in služba. Višje oblike združevanja pa so politične in kulturne ter druge interesne združbe.

Ljudje se družijo na podlagi najrazličnejših skupnih lastnosti in interesov. Skupaj rešujejo določene probleme družbe in posameznikov v njihovem obstoju in razvoju. Cilj vseh teh organizacij pa ni dobiček oziroma doseganje profita, zato jih imenujemo neprofitne organizacije. Najpogosteje so to društva.

V društvu lahko vsak posameznik uresničuje svoje osebne, partikularne interese in v sožitju z drugimi podobno mislečimi dosegajo boljše rezultate. Pri nas je združevanje na nivoju društev pomemben dejavnik v družbenem življenju, saj je v Sloveniji registriranih preko 19.000 društev (19.246 - podatek iz registra društev na dan 31.12.2004) in vanje vključenih preko milijon Slovencev. Dejavnosti s katerimi se društva ukvarjajo pa so predvsem s področja športa, sledijo jim gasilska, kulturno - prosvetna in še mnoga druga društva. Poznamo tudi društva, katera imajo s strani države priznan poseben status ali posebna pooblastila, ki jih določa poseben zakon (*lex specialis*). Takšna društva so na primer *lovska društva*, ki jim poseben zakon nalaga skrb za divjad in lovišča, *ribiška društva*, ki upravljajo z določenimi vodnimi bogastvi itd. *Društva, ki delujejo na področju zaščite in reševanja*, imajo posebne privilegije, saj država spodbuja takšno dejavnost in na ta način posredno vpliva na dvigovanje stopnje varnosti. Tako se v društvih prekriva splošni skupni interes z interesi posameznikov, vendar to ne sme biti ovira za nemoteno delovanje društev. Prvi pogoj pa je, da delovanje vseh v društvu ni v nasprotju z veljavnim pravnim redom.

Oktobra 1995 je bil v Republiki Sloveniji sprejet nov Zakon o društvih, temelječ na 42.členu Ustave Republike Slovenije, ki opredeljuje pravico oziroma svobodo zbiranja in združevanja kot eno temeljnih človekovih pravic.

Zakon opredeljuje društvo kot prostovoljno, samostojno, nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupno določenih interesov, opredeljenih v temeljnem aktu in v skladu z zakonom (Zakon o društvih, 1995).

Kljub temu, da društva kot neprofitne organizacije, za cilj obstoja in delovanja ne opredeljujejo doseganje dobička, pa ne smemo zanemariti dejstva, da prav tako kot ostala podjetja oziroma profitne organizacije za svoje delovanje potrebujejo finančna sredstva.

Tudi same se srečujejo z omejenostjo virov, s katerimi razpolagajo, kar jih sili k racionalizaciji in k učinkoviti porabi le – teh. V naši družbi nastopajo društva kot kupci,

Uvod

prodajalci, delodajalci, prejemniki javnih sredstev in davkoplačevalci. S svojim delovanjem dosegajo tako javnokoristne, dobrodelne in filantropične cilje kot finančne, prerazdeljevalne in ekonomske učinke.

Za natančnejše merjenje omenjenih učinkov imamo v Sloveniji poseben Računovodski standard, standard 33, sprejet leta 1996, ki nam podaja računovodske rešitve v društvih. Standard določa način vodenja poslovnih knjig v društvih, sestavo letnih poročil, opredeljuje društveni sklad ter poslovni izid društva. Dopolnjen in objavljen je bil v Uradnem listu SRS, stran 107, dne 22.12.2001.

V diplomski nalogi bom najprej predstavila nepridobitne organizacije in delovanje društva, kot primer neprofitne organizacije. V tretjem poglavju bom poslovanje društva predstavila s finančnega vidika, predvsem financiranje dejavnosti in ukvarjanje društev s pridobitno dejavnostjo, kako deluje društvo kot davčni zavezanec in kakšno je njegovo premoženje. Iz dosegljivih virov sem prevzela teorijo, ki določa računovodsko spremljanje poslovanja društva in v četrtem poglavju prikazala posamezne računovodske rešitve v društvih, predvsem je to posebni standard, ki podrobno ureja računovodsko spremljanje poslovanja društva. Od vseh sestavin računovodstva je za večino društev najpomembnejše knjigovodstvo. Sledi letno poročilo.

Kot jedro naloge sledi predstavitev izbranega društva, godbenega društva »Pihalni orkester Alpes Železniki«, ter njegovih dejavnosti, zgodovina, načrti in vizija.

Cilj moje diplomske naloge je, na osnovi rezultatov, dobljenih iz analize letnega poročila (bilance stanja in izkaza poslovnega izida) in finančnih planov, podrobno proučiti stanje in načine obvladovanja uvedbe posebnega standarda za računovodsko poročanje. Izrednega pomena za društvo je pridobivanje potrebnih finančnih sredstev.

Moja diplomska naloga temelji na analiziranju pridobivanja sredstev društva in uspešnosti poslovanja oziroma razpolaganje s temi sredstvi.

2 DELOVANJE DRUŠTVA KOT NEPROFITNE ORGANIZACIJE

2.1 Neprofitne organizacije

V sodobnem svetu zavzemajo nepridobitne organizacije vedno pomembnejšo mesto ob pridobitnih. So nadvse raznolike: zajemajo vso javno upravo, šolstvo in zdravstvo, socialo in kulturo, politiko in društva, dobroteljnost in šport.

Mnogokrat jih je težko razlikovati od pridobitnih. Kar je v podjetju dobiček, je v nepridobitnih organizacija razlika med prihodki in odhodki; mnoge nepridobitne organizacije umno gospodarijo in sredstva, ki jih prigospodarijo, nenehno vlagajo v vsebino in obseg svoje dejavnosti. Takšne so na videz enake podjetjem, ki po volji lastnikov reinvestirajo ves dobiček. Tudi podjetja, ki poslujejo na robu izgube, se zdijo podobna nepridobitnim organizacijam. Podobnost je kajpak le navidezna. Podjetje je s stališča lastnikov le instrument za oplajanje vložnega kapitala; donosnost tvegano naloženega kapitala v podjetje mora biti večja od netveganih naložb. Nepridobitna organizacija je tudi orodje za doseganje ciljev, med katerimi pa je dobro gospodarjenje s kapitalom drugotno - je samo sredstvo za doseganje pravih smotrov, za ustvarjanje koristi za notranje in zunanje udeležence, katerim je namenjena in katerim služi. Razlika se pokaže takoj, ko se začne nepridobitna organizacija ukvarjati s pridobitnimi zadevami, ponavadi zato, da bi pridobivala sredstva za svojo osnovno dejavnost. Takšna nepridobitna organizacija se rada spremeni v podjetje in takšnih primerov v praksi ni malo.

Neprofitno organizacijo je potrebno razumeti kot splošen pojem ali kot nek koncept, model izvajanja javnih oziroma socialnih služb in ne kot neko posebno organizacijsko obliko. Nepridobitne organizacije delujejo v javnem interesu in je njihov namen trajno zagotavljati storitve in dobrine, ki so pogoj za uspešno delovanje družbe kot celote, njenih podsistemov in posameznega človeka in niso ustanovljene zaradi ustvarjanja dobička.

Tudi nonprofitne organizacije pa se pri svojem delovanju srečujejo s konkurenco. Med seboj tekmujejo za pridobivanje javnih sredstev iz državnega proračuna in drugih virov, za nove člane in privrženice društva.

Prav tako so vse nonprofitne organizacije primorane v zniževanje stroškov in si prizadevajo z danimi sredstvi doseči maksimalno kvaliteto ponujenih storitev. Le tako bodo lahko svoje delovanje komercializirale ter svoje proizvode in storitve tržile in s tem zagotovile preživetje in uresničitev zastavljenih ciljev.

Nepridobitne organizacije lahko delujejo v naslednjih pravnoorganizacijskih oblikah: javna podjetja, zavodi, ustanove, društva.

V nadaljevanju bom predstavila društva, kot eno izmed najpogostejših oblik nonprofitnih organizacij.

2.2 Društvo kot neprofitna organizacija

Društvo je prostovoljno, samostojno in nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupno določenih interesov, opredeljenih v temeljnem aktu in v skladu z Zakonom o društvih (Zakon o društvih, 1995, Ur.l. 89/99)

Društva so interesne organizacije. Člane povezuje skupen interes, ki ni političen ampak izhaja iz kulturnih, športnih, umetniških, strokovnih, znanstvenih, socialnih, humanitarnih in podobnih interesov. Posebna oblika društva je po Zakonu o društvih društvo, ki deluje v javnem interesu, če njegovo delovanje presega interese njegovih članov.

V Sloveniji je največ športnih društev(6.773), kulturnih (2.676), gasilskih, turističnih, lovskih društev (podatki iz Registra društev na dan 31.12.2004). V skladu z razvojem družbe nastajajo tudi nova društva, društvo bioenergetikov, društvo za naravno življenje, društva za pomoč v stiski, društvo diabetikov,...

Od oktobra 1995 imamo v Sloveniji Zakon o društvih, kateri temelji na 42.členu Ustave Republike Slovenije in daje pravico vsakomur, da se svobodno združuje z drugimi.

Tabela 1 prikazuje porast števila registriranih društev od leta 1995 do leta 2004 v Republiki Sloveniji, v *tabeli 2* pa vidimo, kako so društva svoja letna poročila oddajala AJPES-u, v odstotku od vseh registriranih društev.

Tabela 1: Ustanavljanje novih društev

leto	število registriranih društev
2004	1292
2003	1278
2002	1125
2001	1179
2000	1089
1999	1085
1998	1125
1997	1163
1996	898
1995	774

Vir: statistični urad RS

Tabela 2: Posredovanje letnih poročil društev AJPES – u

leto	št. društev, ki so posredovala letna poročila	% glede na št. registriranih društev
1999	10 458	71%
2000	11 410	72%
2001	11 710	70%
2002	12 687	72%
2003	15 073	81%
2004	17 044	88,5%

Vir: statistični urad RS

2.2.1 Ustanovitev in registracija društva

Društvo lahko ustanovijo osebe, ki so dopolnile 18 let, njihovo število z zakonom ni določeno, velja pa, da so to najmanj tri osebe. Ustanovitelji na ustanovnem zboru sprejmejo sklep o ustanovitvi in temeljni akt društva.

Temeljni akt društva mora določati:

1. Ime in sedež društva.

Iz imena društva mora biti razvidno, da gre za združevanje po Zakonu o društvih in dejavnost društva. Ime se mora razlikovati od imen drugih društev in ne sme biti zavajajoče ali žaljivo ter ne sme vsebovati besedne zveze Republika Slovenija. V pravnem prometu mora društvo uporabljati le svoje registrirano ime.

2. Namen in naloge društva.

Društvo samostojno določi namen in cilje ter dejavnost društva, ne sme pa opravljati pridobitne dejavnosti kot svoje izključne dejavnosti. Pridobitno dejavnost lahko opravlja društvo le v povezavi z nameni in nalogami društva ter v obsegu, potrebnem za njihovo doseganje. Društvu se lahko podeli tudi status društva, ki deluje v javnem interesu. Tak status podeli društvu ministrstvo, pristojno za področje, na katerem društvo deluje, na podlagi kriterijev, pogojev ter načinom pridobitve, določenimi s posebnimi zakoni oziroma s strani posameznega ministrstva.

3. Način včlanjevanja in prenehanja članstva.

Vsakdo lahko postane član in deluje v društvu pod enakimi pogoji. Za mladoletnika do 7. leta starosti podpiše pristopno izjavo njegov zakoniti zastopnik, za mladoletnika od 7. do 15. leta starosti pa mora njegov zakoniti zastopnik pred vstopom v društvo podati pisno soglasje. Član društva lahko postane tudi tujec. Za izstop iz društva mora član podati pisno izjavo.

Delovanje društva kot neprofitne organizacije

4. Način upravljanja društva.

Društvo mora imenovati organe društva in opredeliti področje delovanja, pravice in dolžnosti. Možno pa je tudi, da društvo nima posebnih organov, vendar mora imeti opredeljeno upravljanje društva s pravili društva.

5. Pravice in dolžnosti članov.

Društvo opredeli pravice in dolžnosti članov glede uresničevanja dejavnosti društva, volitev organov oziroma sodelovanja v upravljanju društva. Uredi lahko način sodelovanja, mladoletnih članov v upravljanju društva ter pravice in dolžnosti simpatizerjev in častnih članov.

6. Zastopanje društva.

Društvo mora imeti zastopnika, ki bo društvo zastopal v pravnem prometu.

7. Financiranje društva in način opravljanja nadzora nad razpolaganjem s finančnimi sredstvi.

Društvo opredeli vire pridobivanja sredstev za svoje delovanje.

8. Način prenehanja društva in razpolaganje s premoženjem v tem primeru.

Društvo lahko preneha po volji članov, s spojitvijo z drugimi društvi, s pripojitvijo k drugemu društvu ali po samem zakonu.

9. Način zagotavljanja javnosti dela društva in način sprejemanja sprememb in dopolnitev temeljnega akta.

Po zakonu je delo društva javno. Društvo opredeli način seznanjanja javnosti z delom društva. Spremembe in dopolnitve temeljnega akta ali spremembo zastopnika društva določi organ društva, opredeljen v temeljnem aktu.

Na ustanovnem sestanku določeni zastopnik društva, mora v 30 dneh vložiti zahtevo za registracijo društva pri upravni enoti, na območju katere je sedež društva. Zahtevi mora priložiti zapisnik ustanovnega zbora, dva izvoda temeljnega akta in seznam z osebnimi podatki ustanoviteljev (osebno ime, rojstni datum, državljanstvo in naslov stalnega prebivališča) z njihovimi overjenimi podpisi ter osebno ime zastopnika društva.

Pristojni organ je dolžan društvo vpisati v register v 30 dneh od prejema zahtevka ali društvo pozvati na dopolnitev ali spremembo le tega. V registru društev se vodi osebno ime zastopnika (registrska knjiga) ter osebni podatki ustanoviteljev (zbirka listin).

Podatki vpisani v register so javni, kar omogoča vpogled vsakomur, ki ima za to upravičen interes. S tem se zagotovi načelo javnosti delovanja.

Z registracijo postane društvo ali zveza društev pravna oseba zasebnega prava.

Če društvo spremeni temeljni akt ali zastopnika društva, mora vložiti zahtevo za spremembo registracije v 30 dneh od nastale spremembe. Društvo mora priložiti zapisnik seje najvišjega organa, na kateri so bile sprejete spremembe.

2.2.2 Namen, dejavnost in delovanje društva

Zakon od društvih opredeljuje, ureja in omejuje prostovoljno, samostojno, nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupno določenih interesov. Društvo ob ustanovitvi ali pa kasneje s spremembo temeljnih aktov samostojno določi namen in cilje, dejavnost in način delovanja. Le ta mora biti v skladu s pravnim redom Republike Slovenije (1.odst. 3.čl.ZD). Namen delovanja je običajno splošen, naloge pa konkretno določene metode in sredstva, s katerimi bodo člani dosegli zastavljene cilje. Delovanje društva je omejeno s prepovedjo opravljanja pridobitnih dejavnosti kot izključne dejavnosti društva.

Zakon predpisuje tudi kazni za morebitne prekrške:

- prekoračenje področja osnovne dejavnosti
- nedovoljeno uporabo imena, ki ni registrirano ime društva
- spremembo temeljnega akta, ki je društvo v roku ne prijavi
- opravljanje dejavnosti, ki ni v skladu z nameni in nalogami društva
- nepravilna poraba ustvarjenega presežka donosov nad odhodki
- neresnično izkazovanje podatkov o finančno-materialnem poslovanju

2.2.3 Članstvo

Vsakdo lahko postane član in deluje v društvu pod enakimi pogoji. Društvo lahko te pogoje opredeli v svojem temeljnem aktu. V primeru, da posameznik izpolnjuje pogoje za vstop v društvo, ta ne more zavrniti njegove zahteve za sprejem. Ker gre pri pravici do svobodnega združevanja za eno temeljnih pravic in svoboščin, je njeno uveljavljanje možno tudi pred ustavnim sodiščem (predpisi o društvih in ustanovah..., 1996, str.16).

Zaradi načela prostovoljnosti ni mogoče predvideti obveznega združevanja v društva niti kakršnegakoli avtomatizma združevanja na podlagi določenih lastnosti posameznika.

Prenehanje članstva določa temeljni akt. Možnih je več načinov prenehanja: smrt, izstop (član se odloči sam in izstopi iz društva), izključitev (npr. zaradi nespoštovanja pravil društva, disciplinski postopek zoper člana,...) ali črtanje (zaradi neaktivnosti ali neizpolnjevanja obveznosti do društva).

Člani društva za svoja dejanja odgovarjajo kazensko, disciplinsko, odškodninsko in tudi moralno.

2.2.4 Organi društva

Odločitev o notranji organizacijski obliki je prepuščena društvu. Če je v društvu do 15 članov, opravljajo vsi člani naloge organov društva in med sabo izvolijo zastopnika (10.člen ZD). Če je članov društva več, le-ti izvolijo člane organov. Društvo s svojim temeljnim aktom določi organe in njihovo delovno področje ter medsebojna razmerja,

Delovanje društva kot neprofitne organizacije

sestavo organov, število članov in sklepčnost, način volitev oziroma imenovanje ter zagotavljanje javnosti njihovega dela.

Običajno sestavljajo organe društva:

skupščina (občni zbor, zbor članov), nadzorni odbor, upravni odbor, disciplinska komisija, predsednik oziroma zastopnik društva.

Skupščina članov je najvišji organ društva. Sestavljajo jo vsi člani in odloča o najpomembnejših vprašanih delovanja društva: spremembe namena oziroma temeljnega akta društva, nakup osnovnih sredstev, sprejemanje projektov, prenehanje delovanja društva. Obravnava in sprejema tudi letna poročila poslovanja.

Nadzorni odbor nadzira finančno-materialno poslovanje, ugotavlja zakonito gospodarno porabo sredstev ter skladnost trošenja sredstev z namenom ustanovitve in delovanja društva.

Upravni odbor vodi delovanje društva med dvema skupščinama in izvaja smernice za delo društva, ki jih sprejme najvišji organ.

Disciplinska komisija ugotavlja kršitve s strani članov in izreka sankcije. Lahko deluje tudi kot razsodišče za poravnavo sporov med člani.

Predsednik predstavlja društvo v odnosih z drugimi osebami civilnega prava in v razmerju z državnimi organi. Zastopnik društva je poleg predsednika tudi pooblaščenec, na primer tajnik ali sekretar društva, ki v imenu in za društvo lahko sklepa pravne posle. Društvo, ki nastopa v pravnem prometu kot pravna oseba, za svoje obveznosti odgovarja z vsem svojim premoženjem. Poleg društva odgovarja za prekrške in kazniva dejanja tudi predsednik, kot zastopnik društva oziroma oseba, ki ima za določena dejanja pooblastilo. Člani ne odgovarjajo za obveznosti s svojim premoženjem.

2.2.5 Prenehanje društva

Društvo lahko preneha po volji članov, s spojitvijo z drugimi društvi, s pripojitvijo k drugemu društvu ali po samem zakonu (Zakon o društvih, 1995). Najvišji organ (skupščina članov) lahko sprejme sklep o prenehanju društva in o tem obvesti pristojni organ v 30 dneh. Pristojni organ objavi Sklep o prenehanju društva na svoji oglasni deski. Upniki društva lahko v 30 dneh obvestijo pristojni organ o svojih terjatvah do društva in v nadaljnih 30 dneh pri pristojnem sodišču predlagajo uvedbo postopka, v katerem sodišče po predpisih o likvidaciji odloči o prenosu premoženja društva. Sklep mora vsebovati ime po dejavnosti sorodnega društva, na katerega se po poravnavi vseh obveznosti prenese premoženje društva. Društvo lahko preneha delovati po samem zakonu, če dejansko preneha delovati ali če deluje v nasprotju s pravnih redom Republike Slovenije. Pristojni organ v navedenih primerih na podlagi pravnomočne odločbe izbriše društvo iz registra.

Za kršenje Zakona o društvih je določena kazen 100.000,00 sit za društvo in 20.000,00 sit za zastopnika društva.

3 FINANČNO POSLOVANJE DRUŠTVA

3.1 Financiranje društvene dejavnosti

V Zakonu o društvih je navedeno, iz katerih virov lahko društvo pridobiva sredstva za svoje delovanje. To so: članarine, materialne pravice in dejavnost društva, darila in volila, prispevki donatorjev, javna sredstva, drugi viri.

Članarine zaračunavajo različna društva kot pristopnino fizičnim osebam. Članarine so neobdavčene in se zaračunavajo v enakih zneskih. Največkrat se članarine nanašajo na obdobje enega leta. Društva pa lahko opravljajo za svoje člane storitve, ki so odvisne od članarine. V tem primeru pa ne gre več za pristopnino, temveč za plačevanje storitev. Storitve je naročeno delo, ki se opravi za nekoga, navadno za plačilo. V takem primeru je društvo zavezanec za plačilo 20% DDV-ja (davka na dodano vrednost).

Prejemki, ki jih društva prejmejo **iz naslova materialnih pravic in dejavnosti**, so tista sredstva, ki jih ta ustvarijo s pridobitno dejavnostjo. Za te prejemke veljajo ista pravila kot pri gospodarskih družbah in so torej obdavčeni z davkom na dodano vrednost (DDV) kot z davkom od dohodka pravnih oseb (DDPO).

Darila in volila so sredstva v materialni ali finančni obliki, ki jih darujejo darovalci, ki so lahko posamezniki, pravne osebe, neprofitne organizacije ali država. Ti prejemki društva so neobdavčeni.

Donacija je dajanje sredstev brez morebitnega povračila. Donator je tisti, ki nekaj podari in je lahko pravna oseba ali zasebnik. Če se gospodarska družba odloči za izplačilo donacije, ima to izplačilo povsem določen, negospodarski namen. Gospodarska družba lahko pričakuje le zahvalo tistega, ki je sprejel prispevek v obliki donacije.

Področje širšega družbenega pomena, za katera se največkrat odločajo donatorji s svojimi prispevki, so predvsem kultura, vzgoja in izobraževanje, šport in humanitarno področje. Prispevki donatorjev imajo torej negospodarski namen. Zelo pomembno pa je, da donatorji poznajo zakonske pogoje in omejitve, ki urejajo to področje.

Donacije opredeljuje tudi Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost (Ur.l. 79/02). Pogoj, da donacija ni predmet obračuna DDV je, da ne gre za plačilo blaga oziroma storitev. Po novem so donacije tudi izplačila osebam, ki opravljajo sindikalne in socialnovarstvene dejavnosti.

Društvo lahko prejme sredstva tudi iz **javnih sredstev**. Nadzor nad zakonitostjo, namembnostjo, gospodarno in učinkovito porabo javnih sredstev, ki jih društvo prejme za izvajanje svoje dejavnosti, opravlja računsko sodišče.

Pomemben vir financiranja društvene dejavnosti so tudi sredstva **sponsorjev**. Sponzorstvo bi lahko opredelili kot nekakšno vrsto oglaševanja. Oglaševanje je vsaka plačana oblika sporočanja, ki jo izvaja znani naročnik. Sponzor (pokrovitelj, podpornik)

je pravna oseba, ki v reklamne namene gmotno podpre, omogoči kako dejavnost oziroma izvedbo česa. Značilno za sponzorstvo je, da so natančno določeni cilji, programi in sponzorska politika.

Cilji sponzorstva so različni. Največkrat so dolgoročni in opredeljeni, predvsem kot povečanje vplivanja na javnost, približanje novim poslovnim krogom, uveljavitev določene blagovne znamke in podobno. Končni cilj sponzorstva je seveda povrnitev vloženih sredstev. Za sponzorski program velja, da mora biti vnaprej načrtovan in skrbno izpeljan, saj le v tem primeru prinaša korist vsem, ki so vanj vključeni. Program je osnova za sklenitev pogodbe med sponzorjem in sponzorirancem. Pogodba o sponzorstvu zavezuje obe pogodbeni stranki. Najbolj pogosta so sponzorstva na področju športa, kulture, znanosti in izobraževanja. Oblike sponzorstva so različne. Sponzorji pomagajo z denarnimi sredstvi, posredujejo tehnično pomoč in opredmetena osnovna sredstva (avto, računalnik,...).

Prejemnik sredstev lahko kakorkoli reklamira sponzorja, bodisi na plakatih, majicah, vozilih, panojih ali v sredstvih javnega obveščanja. Ker sponzor plačuje reklamno storitev, mora prejemnik sredstev plačati 20% davek na dodano vrednost. Sponzor pa mora plačati 25% dohodnino od 90% -ne osnove (bruto prejemek) in posebni 25%-ni davek na določene prejemke Prispevkov od pogodbenega dela se ne plača.

Gotovinsko poslovanje

Po Zakonu o plačilnem prometu smejo pravne osebe, zasebniki ter osebe civilnega prava prejemati in nakazovati denarna sredstva v plačilnem prometu le preko **transakcijskih računov**. V ta namen morajo odpreti vsaj en transakcijski račun pri izvajalcu plačilnega prometa, praviloma pri banki. Preko transakcijskih računov se odvija negotovinski plačilni promet med imetniki transakcijskih računov. Društvo evidentira spremembe v svojih denarnih sredstvih na računu v svojem knjigovodstvu na posebnem kontu, kamor knjiži te spremembe na podlagi bančnih izpiskov, ki prikazujejo prejšnji saldo, promet v breme, promet v dobro ter končni saldo v dnevnu, ko so spremembe nastale.

Del plačilnega prometa se lahko izvaja tudi v gotovini. Tak gotovinski plačilni promet se odvija preko **blagajne**. Društvo evidentira spremembe v svoji gotovini na blagajni v svojem knjigovodstvu na posebnem kontu, kamor knjiži te spremembe na podlagi blagajniških dnevnikov s prilogami. Društvo organizira svojo blagajniško službo glede na svoje potrebe. Praviloma ima eno glavno blagajno, po potrebi pa še kakšno pomožno. Vsaka gotovinska sprememba, evidentirana preko blagajne, mora imeti podlago v listini, ki to spremembo dokumentira in jo s tem dokazuje kot poslovni dogodek. Takšne listine so: nalog za dvig in za polog gotovine, listine o prodaji blaga in storitev, računi za proizvode in storitve plačane v gotovini, obračun potnih

stroškov,...Na podlagi teh listin se ob vplačilu in ob izplačilu sestavi potrdilo: blagajniški prejemek ali blagajniški izdatek.

Denarna sredstva na blagajni so predmet obveznega popisa. Poglavitno zakonsko odredbo glede gotovinskega poslovanja predstavlja Pravilnik o plačevanju z gotovino in blagajniškem maksimumu, izdanem na podlagi 30.člena Zakona o plačilnem prometu. Ta pravilnik velja za vse imetnike transakcijskih računov, ki so vpisani v poslovni register pri AJPES-u.

3.1.1 Problemi pri financiranju društvene dejavnosti

Vsaka nepridobitna organizacija potrebuje za delovanje primerna finančna sredstva; ta z ene strani odražajo zmožnost nepridobitne organizacije, da krije stroške, ki nastajajo s poslovanjem in na drugi strani omogočajo nepridobitni organizaciji širjenje obsega in vsebine delovanja. Omejena sredstva s katerimi razpolagajo društva predstavljajo eno temeljnih težav pri delovanju društev.

V preteklih obdobjih so subvencije in dotacije s strani države in njenih organov predstavljale temeljni vir financiranja društvene dejavnosti. Poleg finančnih sredstev, ki so jih te institucije nudile, so bila za društva zelo pomembne tudi druge ugodnosti, katerih so bila deležna.

Politične in ekonomske spremembe, katerim smo bili priča v zadnjem desetletju, so pomembno vplivale tudi na društveno dejavnost. Proračunska sredstva, ki jih nekatera društva prejemajo, pogosto ne zadoščajo več za pokrivanje stroškov delovanja, ki so v tržni ekonomiji občutno višji kot v preteklosti. Društva čaka pomemben preobrat v načinu razmišljanja in delovanja. Manjša društva bodo verjetno lahko še naprej pokrivala stroške svojega delovanja le s članarinami, večja društva in tista, ki za svoje delovanje potrebujejo večja finančna sredstva, pa si jih bodo morala priskrbeti tudi na druge načine, kot so: trženje lastnih »proizvodov« (npr. zaračunavati svoje nastope organizatorjem prireditev-pevski zbor, pihalni orkester) ali razvoj pridobitne dejavnosti društva, torej prodaja proizvodov ali storitev, ki niso v neposredni povezavi z dejavnostjo, za katero je bilo društvo ustanovljeno. Pomemben vir financiranja društvene dejavnosti v prihodnje bodo verjetno tudi razna sponzorstva in sredstva donatorjev. V Sloveniji donatorstvo še ni tako razvito kot drugod v razvitem svetu. Pomemben vpliv na razvoj donatorstva v Sloveniji ima tudi politika vlade. Z davčno politiko lahko bolj ali manj spodbuja posameznike ali pravne osebe k darovanju sredstev za humanitarne, kulturne, znanstvene in druge namene. Kot sem že prej omenila (točka 3.1.) lahko posamezne gospodarske družbe za določeno višino zneskov donacij uveljavljajo davčno olajšavo pri plačevanju davka od dohodkov pravnih oseb. Ta ukrep vlade vsekakor pozitivno vpliva na razvoj donatorstva v Sloveniji.

Žal pa Zakon o društvih dovoljuje ustanavljanje in včlanjevanje v društva le fizičnim osebam ne pa tudi pravnim osebam. Če bi imeli donatorji - pravne osebe možnost

Delovanje društva kot neprofitne organizacije

včlanjevanja v društva, bi lahko imeli preko članstva v upravnem ali nadzornem odboru nadzor nad porabo podarjenih sredstev. Verjetno bi se tako višina sredstev donacij in sponzorstev povečala in bi v tem primeru imela društva na razpolago več sredstev iz tega naslova.

Društva se bodo morala začeti obnašati tržno in tako razviti sistem pridobivanja sredstev za financiranje lastne dejavnosti. Ta preobrat k bolj tržni orientaciji društvene dejavnosti pa zahteva ustrezno znanje in usposobljenost članov, dolgoročnejšo usmeritev delovanja in ustrezen način vodenja in stimulacije članov.

Drucker pravi: «Napoleon je dejal, da potrebuješ tri stvari, če hočeš vojevati vojno. Prva je denar. Druga je denar. In tretja je denar. To je morda res za vojno, ni pa res za neprofitno organizacijo. Tam potrebuješ štiri stvari. Potrebuješ načrt. Potrebuješ marketing. Potrebuješ ljudi. In –potrebuješ denar. (Trunk Širca, Tavčar-Management nepridobitnih organizacij VŠM 1998).

Menim, da so navedene spremembe v vodenju in organiziranju društev potrebne za zagotavljanje nadaljnjega obstoja in razvoja društvene dejavnosti.

3.2 Opravljanje pridobitnih dejavnosti v društvih

Neprofitne nevladne organizacije se po vsem svetu čedalje pogosteje obračajo od tradicionalne filantropije k trgu v želji, da bi našle dodatne finančne vire, ki bi deloma nadomestili prispevke javnih in zasebnih donatorjev.

Privzemanje pridobitnih dejavnosti v nepridobitne (angl. piggybacking) poteka predvsem zaradi razširitve financiranja dejavnosti. Predpogoji za uspešen začetek pridobitnih dejavnosti v nepridobitnih so:

1. Primeren proizvod oziroma storitev, ki ima dovolj potencialnih odjemalcev in uporabnikov ter je blizu osrednje dejavnosti neprofitne organizacije
2. Managerske zmožnosti- dovolj managerjev za zasnovanje, začetek in vzdrževanje pridobitnih dejavnosti
3. Podpora udeležencev - vnaprej je potrebno oceniti interese odločevalcev in vplivnežev v organizacijah in javnostih, ki lahko pomembno vplivajo na nepridobitno organizacijo
4. Začetni kapital - tega nepridobitne organizacije ponavadi nimajo, zato so pogosti skupni podvigi s pridobitnimi organizacijami

Pojavljajo se tudi nekatere nevarnosti:

- zaradi pridobitne dejavnosti, ki je del poslanstva nepridobitne organizacije, ja ta lahko ob pomembne davčne olajšave
- pridobitna dejavnost je lahko donosna, lahko pa prinaša izgubo in še poslabšuje položaj nepridobitne organizacije, vsaj kratkoročno

- pridobitna dejavnost lahko izpodrine osnovno dejavnost (poslanstvo) nepridobitne organizacije in tako ovira izvajanje te dejavnosti
  - zunanji financerji (donatorji, sponzorji, država) lahko omejijo financiranje nepridobitne organizacije, ki ima tudi lastne vire prihodkov
- (Management nepridobitnih organizacij, VŠM 1998)

Večina društev se odloča za opravljanje pridobitnih dejavnosti oziroma za strategijo samofinanciranja, da bi zmanjšala svojo finančno stabilnost. Društvo se ne sme ustanoviti oziroma ne sme opravljati pridobitne dejavnosti kot svoje izključne dejavnosti.

Društvo lahko neposredno opravlja pridobitno dejavnost pod določenimi pogoji:

- pridobitna dejavnost mora biti določena v temeljnem aktu
- dejavnost mora biti povezana z nameni in nalogami društva
- dejavnost lahko društvo opravlja v obsegu, potrebnem za doseganje njegovih ciljev in nalog

Presežek prihodkov nad odhodki, ki ga društvo doseže z neposrednim opravljanjem pridobitne dejavnosti, sme uporabljati le za doseganje namenov in nalog društva, v skladu s temeljnim aktom (Zakon o društvih, 1995).

3.3 Društvo kot davčni zavezanec

3.3.1 Davek na dodano vrednost

Davek od prometa proizvodov in storitev je 1. julija 1999 nadomestil davek na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV).

Davčni zavezanec je vsaka oseba, ki kjerkoli na ozemlju Slovenije neodvisno (samostojno: za svoj račun in na svojo odgovornost) opravlja dejavnost, ne glede na namen ali izid opravljanja dejavnosti (Hieng et al., 1999, str. 35).

Po novem je opredelitev davčnih zavezancev določena v 45. členu zakona. Zakon ne govori več o malem davčnem zavezancu, temveč o zavezancu, ki mu ni treba obračunavati DDV-ja in voditi davčnih evidenc, ter nima pravice do vstopnega davka. Če je mali davčni zavezanec prostovoljno prijavil, da bo obračunaval DDV in dobil tudi odločbo davčne uprave Republike Slovenije o zavezanosti obračunavanja DDV-ja, spada med redne davčne zavezance.

Registracija in prenehanje registracije za DDV namene

Davčni zavezanec je dolžan Davčnemu uradu Republike Slovenije (v nadaljevanju DURS) sporočiti, kdaj se njegova dejavnost, zaradi katere mora obračunavati in plačevati DDV, prične, spremeni ali preneha.

Delovanje društva kot neprofitne organizacije

DURS izda vsakemu davčnemu zavezancu odločbo o vpisu zavezanosti za DDV v davčni register. Izda jo v 15-ih dneh po prejemu popolne vloge (prijave) za registracijo. Pravna oziroma fizična oseba postane zavezanka za DDV z dnem, ki ga določi davčni organ v odločbi o vpisu v register.

Izhajajoč iz prvega odstavka 45.člena ZDDV so se za obračunavanje DDV-ja dolžne registrirati osebe, pri katerih vrednost oproščenega in obdavčenega prometa blaga oziroma storitev, ki jih same opravijo drugim osebam, presega 5.000.000,00 SIT, če na podlagi pisnega zahtevka pridobijo odločbo davčnega organa o zavezanosti za DDV.

Davčni zavezanec, ki v obdobju zadnjih 12 mesecev ne preseže oziroma ni verjetno, da bo presegel 5.000.000,00 tolarjev obdavčenega prometa in nima odločbe o zavezanosti za DDV iz tretjega odstavka 45.člena ZDDV, ne sme obračunavati DDV-ja, na izdanih računih ne sme izkazovati DDV-ja, nima pravice do odbitka vstopnega DDV v skladu s 40.členom ZDDV in mu za potrebe ZDDV ni treba voditi knjigovodstva v skladu s 56.členom ZDDV.

Izbris iz registra davčnih zavezancev,registriranih za obračunavanje DDV-ja, je odvisen od načina registracije za DDV.

Registracija iz DDV preneha iz tehle razlogov:

1. Na zahtevo davčnega zavezanca izda davčni organ odločbo o prenehanju registracije za DDV, če zavezanec v zadnjih 12 mesecih oziroma v zadnjem koledarskem letu ne dosega prometa 5.000.000,00 tolarjev oziroma 1.500.000,00 tolarjev katastrskega dohodka .Prostovoljno prijavljeni davčni zavezanci pa morajo ostati registrirani 60 mesecev, ne glede na višino prometa v trem času.

2. Davčni organ odloči o prenehanju registracije za DDV po uradni dolžnosti, če davčni zavezanec:

- preneha upravljati dejavnost iz 13.člena ZDDV,zaradi katere se je registriral za DDV
- ni predložil obračuna DDV-ja v zadnjih 12-ih mesecih.

Davčni zavezanec se izbriše iz registra zavezancev za DDV z dnem, ki ga določi davčni organ v odločbi. Davčni organ določi dan izbrisa iz registra zavezancev za DDV glede na okoliščine in ob upoštevanju obveznosti, ki jih mora zavezanec izvršiti pred izbrisom. Praviloma se ta datum določi prvi dan meseca,vendar ne more biti določen prej kot 15 dni po dokončnosti odločbe o izbrisu in registra in ne pozneje kot 60.dan po dokončnosti odločbe o izbrisu iz registra.

Davčnemu zavezancu za DDV je mogoče izdati odločbo o prenehanju registracije za DDV le:

- če na isti dan preneha poslovati kot zavezanec za DDV
- ta dan popiše zaloge blaga
- obračuna DDV in ga tu plača
- hkrati pa bi moral davčni organ isti dan izdati odločbo o prenehanju registracije.

Spremembe in dopolnitve ZDDV in Pravilnika o izvajanju ZDDV veljajo od 1. oktobra 2002.

Članarine

V zvezi s članarinami je potrebno opozoriti na 13.b člen pravilnika, ki določa, da davčni zavezanec, ki prejema za opravljanje svoje dejavnosti od svojih članov članarino, obračunava DDV le v delu, v katerem opravlja enako ali podobno dejavnost, kot jo opravlja drug davčni zavezanec.

3.3.2 Davek od dohodka pravnih oseb

Z zakonom o davku od dohodkov pravnih oseb se ureja sistem in uvaja obveznost plačevanja davka od dohodkov pravnih oseb.

Zavezanec, kot je zavod, društvo, ustanova, verska skupnost, politična stranka, zbornica, reprezentativni sindikat, ne plača davka po tem zakonu, če:

1. je v skladu s posebnim zakonom ustanovljen za opravljanje nepridobitne dejavnosti
2. ima v vsem davčnem obdobju finančno in materialno poslovanje in akte v zvezi s tem, zlasti svoj temeljni akt, usklajen z določbami zakona, ki ureja njegovo ustanovitev oziroma delovanje (prvi odstavek 9. člena ZDDPO)

Ne glede na omenjen prvi odstavek 9. člena tega zakona, plača zavezanec iz prvega odstavka tega člena davek po tem zakonu od dohodkov iz opravljanja pridobitne dejavnosti.

Društva, ki opravljajo tudi pridobitno dejavnost, dosegajo dobiček, so seveda davčni zavezanci in sicer le za del prihodkov oziroma razlike med njimi in ustreznim delom odhodkov, ki ga ustvarijo s svojo »obdavčeno« pridobitno dejavnostjo.

Osnova za davek je dobiček, ki se ugotovi v skladu z določbami zakona.

Dobiček je presežek prihodkov nad odhodki, ki so določeni z ZDDPO.

Če ni drugače opredeljeno, se za ugotavljanje dobička priznajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida oziroma letnem poročilu, ki ustreza izkazu poslovnega izida in prikazuje prihodke, odhodke in izid, na podlagi zakona in v skladu z njim uvedenimi računovodskimi standardi. Vendar pa se tako ugotovljeni prihodki in odhodki v določenih primerih povečujejo oziroma zmanjšujejo.

Za ugotavljanje dobička se priznajo odhodki, potrebni za pridobitev prihodkov iz opravljanja dejavnosti, ki so obdavčeni po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb.

Delno priznani, v višini 50%, so :

- stroški reprezentance
- stroški nadzornega sveta

Amortizacija se prizna v obračunanem znesku, vendar največ do zneska, obračunanega z uporabo metode enakomernega časovnega amortiziranja ter najvišje letne amortizacijske stopnje, ki je določena z Zakonom o davku od dohodka pravnih oseb.

Delovanje društva kot neprofitne organizacije

Davek se plačuje po davčni stopnji 25% od davčne osnove.

Zavezanec sam izračuna in plača davek.

Davčni zavezanec mora predložiti davčni obračun do 31. marca tekočega leta za preteklo leto. Do preteka roka lahko davčni zavezanec uveljavlja tudi zmanjšanje osnove in druge olajšave v davčnem obračunu.

3.4 Premoženje društva

Premoženje društva je last društva kot pravne osebe zasebnega prava in ne posameznih članov. Zakon od društvih prepoveduje delitev premoženja med njegove člane. Tudi v primeru prenehanja društva se premoženje nameni sorodnemu društvu, ki je določeno v statutu, ne sme pa se razdeliti med ustanovitelje ali člane društva. S tem ukrepom je Zakon zaščitil premoženje društev in onemogočil možne zlorabe.

4 RAČUNOVODSKE REŠITVE V DRUŠTVIH

V gospodarskih družbah predstavlja računovodstvo zelo pomemben del informacijskega podsistema, ki poleg izvajalnega in upravljalnega tvori celotni poslovni sistem podjetja.

Računovodstvo je torej dejavnost spremljanja in preučevanja denarno izraženih pojavov, ki so povezani s poslovanjem nekega poslovnega sistema.

Računovodstvo sestavljajo:

- knjigovodstvo – to je posebna vrsta evidentiranja poslovanja. Gre za spremljanje poslovnih dogodkov, ki vplivajo na stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev ter pojav odhodkov in prihodkov. Za knjigovodstvo so pri tem zanimivi le podatki o že uresničenih poslovnih dogodkih.

- računovodsko predračunavanje – je usmerjeno v prihodnost. Pri računovodskem predračunavanju gre tako za vrednostno spremljanje predvidenih sprememb in stanj ter pojavov.

- računovodsko nadziranje – ukvarja se s presojanjem pravilnosti pri oblikovanju podatkov in njihovem spreminjanju v informacije ter z odpravljanjem pri ugotovljenih nepravilnostih. Cilj je pridobiti zanesljive računovodske predračune in obračune ter večja usklajenost poslovanja z notranjimi in zunanjimi merili pravilnosti.

- računovodsko analiziranje - presoja ugodnosti poslovnih procesov in stanj ter predlaganje izboljšav. Gre za analiziranje, ki temelji na računovodskih podatkih.

Računovodje se torej v gospodarskih družbah ukvarjajo z evidentiranjem poslovnih dogodkov iz preteklosti, sestavo primernih načrtov in planov za prihodnja obdobja, za nadzorom poslovnih procesov in stanj ter z analizo odmikov med načrtovanim in uresničenim.

4.1 Pomen računovodstva v društvih

Računovodstvo ni samo sebi v namen. V gospodarskih družbah je računovodstvo servisna dejavnost, njen cilj pa je zagotavljanje tistih informacij, katerih vrednost bo za uporabnika večja od stroškov, ki so z njihovim zbiranjem, obdelavo in posredovanjem nastali.

V podjetjih je računovodstvo pomembna dejavnost, ki temelji na tržnem mehanizmu in katere posreden cilj je doseganje dobička. Društva pa so nepridobitna interesna združenja. Večina jih šteje nekaj deset članov, ki niso njihovi lastniki, imajo omejene finančne vire, majhno število »produktov«, nizko vrednost aktive,...

Že dejstvo, da je namen posebnega računovodskega standarda za društva poenostavitev pravil za vrednotenje bilančnih postavk v letnih izkazih v primerjavi s pravili, ki veljajo za gospodarske družbe, priča o tem, da računovodstvo v društvih ne igra tako

pomembne vloge kot v podjetjih. Od vseh sestavin računovodstva je za večino društev najpomembnejše knjigovodstvo, ki je tako kot za gospodarske družbe zakonsko predpisan. Društva morajo namreč voditi nekatere poslovne knjige, sestaviti letna poročila in davčno bilanco ter ovrednotiti sredstva ter družbeni sklad.

Računovodsko predračunavanje, nadziranje in analiziranje so pomembnejša v večjih družtvih in v tistih, ki se ukvarjajo z velikim številom različnih dejavnosti ter v zvezah društev. V manjših družtvih pa v informacijskemu sistemu ne igrajo pomembne vloge.

S porastom pomena opravljanja pridobitne dejavnosti kot »pomožnega sredstva« za financiranje osnovne dejavnosti društva se bo verjetno tudi vloga računovodstva v družtvih povečala. Menim pa, da je predpogoj za uvedbo obsežnejšega računovodskega sistema v družtvih obstoj potrebe po računovodskih podatkih in obstoj uporabnikov teh informacij, ki imajo ustrezno znanje in interes za njihovo uporabo. Društva se morajo torej najprej ukvarjati s pridobitno dejavnostjo; in ugotoviti morajo, da je razvoj te dejavnosti in s tem tudi razvoj osnovne dejavnosti odvisen od ustreznega poslovnega sistema. Šele ko bodo društva uvedla ustrezen poslovni sistem, saj za pridobitni del dejavnosti, bodo lahko vzpostavila sistem računovodstva, ki bo služil doseganju ciljev.

4.2 Slovenski računovodski standardi

Zakon o družtvih v 25.členu določa, da mora biti poročilo o poslovanju sestavljeno v skladu z računovodskim standardom za društva, ki ga sprejme pooblaščen organizacija. Strokovni svet slovenskega inštituta za revizijo je aprila leta 1996 sprejel slovenski računovodski standard 33-Računovodske rešitve v družtvih. Objavljen je bil v Iksu 6/96. Standard se uporablja od prvega januarja 1996, društva pa so morala z njim uskladiti vodenje poslovnih knjig najkasneje 1.januarja.1997. Društva so tako v letu 1996 lahko vodila poslovne knjige še na način, kot ga določa Zakon o računovodstvu, letno poročilo za leto 1996 pa je že moralo biti sestavljeno v skladu z novim standardom.

Slovenski računovodski standard določa način vodenja poslovnih knjig in predpisuje nujne podatke, ki jih morata vsebovati računovodska izkaza (bilanca stanja in izkaz poslovnega izida). Opredeljuje družtveni sklad ter obdeluje ugotavljanje in obravnavanje presežka prihodkov nad odhodki in neporavnane izgube. Opredeljuje ključne pojme in vsebuje tudi pojasnila.

4.2.1 Način vodenja poslovnih knjig

Društvo vodi poslovne knjige na način, ki omogoča izkazovanje podatkov, potrebnih za sestavitev letne bilance stanja in izkaza poslovnega izida. Podatki se izkazujejo v skladu z računovodskim standardom za društva, ki ga sprejme pooblaščen organizacija.

Slovenski računovodski standard 33-Računovodske rešitve v družtvih je sprejel strokovni Svet Slovenskega inštituta za revizijo oktobra 2001. Društva so ga začela

uporabljati s 1.januarjem.2002. Z uveljavitvijo tega standarda je prenehal veljati SRS 33-Računovodske rešitve v družtvih(1993).

Če društvo ne izkazuje podatkov, potrebnih za sestavitev računovodskih izkazov v poslovnih knjigah, jih zagotovi z letnim popisom ter ocenitvijo realne (tržne) vrednosti sredstev, obveznosti (dolgov) in društvenega sklada.

Društvo vodi poslovne knjige po načelih dvostavnega knjigovodstva, prirejenega za njegove potrebe, razen če se v svojem temeljnem ali drugem aktu opredeli za uporabo enostavnega knjigovodstva v skladu s tretjim ali četrtem odstavkom SRS 33.9., kar pomeni, da društvo samo izbira, na kašen način bo vodilo svoje poslovne knjige, vendar pa mora to svojo odločitev zapisati v aktih društva, poleg tega pa mora za izbiro vodenja poslovnih knjig po sistemu enostavnega knjigovodstva izpolnjevati določene pogoje v skladu s SRS 33.11 -izpolnjevati mora vsaj dve izmed naštetih meril:

- povprečno število redno zaposlenih na zadnji dan prejšnjega obračunskega obdobja ne presega 2
- letni prihodki prejšnjega obračunskega obdobja ne presegajo 5 milijonov tolarjev
- povprečna vrednost sredstev(aktive) na začetku obračunskega obdobja ne presega 5 milijonov tolarjev.

Društvo, ki ne opravlja pridobitne dejavnosti in katerega prihodki prejšnjega obračunskega obdobja so manjši od 1 milijona tolarjev, pa lahko vodi le knjigo prejemkov in izdatkov (blagajniški dnevnik), preostale podatke za letno poročilo pa zagotovi z letnim popisom in ocenitvijo (SRS 33.10).

Društvo vodi temeljno poslovno knjigo v skladu z izbranim načinom vodenja poslovnih knjig na podlagi knjigovodskih listin, kakor določa standard.

Društvo vodi pomožne poslovne knjige v obsegu, ki je glede na področje in obseg dejavnosti za pojasnjevanje postavk v temeljni knjigi in za sprotno ugotavljanje stanja.

Vodenje poslovnih knjig po sistemu enostavnega knjigovodstva

Društvo lahko v skladu s četrtem odstavkom SRS 33.9 vodi poslovne knjige po načelih enostavnega knjigovodstva. Tak način vodenja poslovnih knjig obsega knjigo prihodkov in odhodkov ter knjigo terjatev in obveznosti.

Knjiga prihodkov in odhodkov ima stolpce po vrstah prihodkov in odhodkov, kar skupaj z drugimi evidencami ter popisom sredstev in obveznosti do njihovih virov omogoča sestavitev izkaza poslovnega izida na koncu obračunskega obdobja.

Knjiga terjatev in obveznosti je razčlenjena po njihovih vrstah. Podatke o terjatvah in obveznostih ter njihovem poravnavanju društvo vpisuje najmanj enkrat mesečno.

Kot poslovno dokumentacijo mora društvo zagotoviti tudi po časovnem zaporedju urejene zapiske o spremembah stanja na računih pri bankah. K izpiskom promet na računih je treba priložiti knjigovodsko listino o vsakem prejemku in izdatku.

Vodenje knjig po sistemu dvostavnega knjigovodstva

Društvo, ki vodi knjige po načelu dvostavnega knjigovodstva, zagotovi v njih najmanjše konte, ki so potrebni za letno izkazovanje premoženjsko - finančnega poslovanja v bilanci stanja in izkazov poslovnega izida. Konte določi skladno s kontnim okvirom, ki ga predpiše Slovenski inštitut za revizijo in svojimi potrebami.

Kontni plan za društva:

- opredeljuje konte, na katerih se izkazujejo *prihodki* društva v okviru sledečih skupin:

- 70 - prihodki, prejeti od članov
- 71 - prihodki iz proračunov
- 72 - prihodki iz opravljanja dejavnosti
- 73 - finančni prihodki
- 74 - drugi prihodki

Prihodki se knjižijo na podlagi knjigovodskih listin, kot so: izdani računi na odloženo ali gotovinsko plačilo, položnice za plačilo članarine, zahtevki in vloge za proračunska sredstva, donacije, podpore, obračuni obresti, ...

-*odhodki* v zakonu o društvih niso posebej opredeljeni. Kontni plan za društva opredeljuje konte, na katerih se izkazujejo odhodki oziroma stroški v razredu 4. Stroški in odhodki na sledečih skupinah:

- 40 - stroški materiala in blaga
- 41 - stroški storitev
- 42 - stroški dela
- 43 - dotacije drugim pravnim osebam
- 44 - amortizacija
- 45 - stroški naložb
- 46 - finančni odhodki
- 47 - drugi odhodki
- 48 - dajatve

Odhodki oziroma stroški se knjižijo na podlagi knjigovodskih listin, kot so: prejeti računi na odloženo ali gotovinsko plačilo, obračun obresti, amortizacije itd., obračuni plač in drugih stroškov dela, vloge za dotacije, ...

Poslovni izid predstavlja razliko med prihodki določenega obdobja ter odhodki istega obdobja. Poslovni izid se knjiži na kontih razreda 8. Ugotovitev izida poslovanja na skupinah kontov.

- 80 - ugotovitev poslovnega izida
- 81 - presežek prihodkov
- 83 - presežek odhodkov

Poslovni izid se knjiži na podlagi lastne temeljnice za ugotovitev in razporeditev rezultata.

Register osnovnih sredstev

Vsako društvo, ki ima v lasti osnovna sredstva, mora ne glede na izbrani način vodenja poslovnih knjig voditi register osnovnih sredstev. Vanj vpiše registrsko številko osnovnega sredstva, datum pridobitve, naziv, podatke o listini o pridobitvi, prvotno nabavno vrednost in podatke o odtujitvi. V register ne vpisuje prevrednotenij in popravkov vrednosti, ker to opravi pri vsakoletnem popisu na popisnem listu. Popis je treba opraviti tudi na začetku oziroma ob prenehanju društvene dejavnosti in ob statusni spremembi.

Društvo vodi poslovne knjige na prostih listih, vezane ali prenesene v računalnik, tako da se lahko po potrebi tiskajo ali prikazujejo na zaslonih. Poslovne knjige zaključijo s stanjem na dan 31. decembra, v primeru prenehanja opravljanja društvene dejavnosti oziroma statusne spremembe pa z dnem te spremembe. Registra osnovnih sredstev ne zaključuje.

Društvo vodi poslovne knjige po načelih urejenega knjigovodstva, ki so zapisana v SRS 22 - Poslovne knjige.

4.2.2 Prevrednotenje

Najpomembnejša novost, ki jo prinaša prenovljeni SRS, je prav gotovo sprememba dosedanje revalorizacije. Sedanja revalorizacija sredstev in obveznosti se po novem ne obračunava več kot indeksacija, temveč se obravnava kot prevrednotenje.

Prevrednotenje osnovnih sredstev je sprememba njihove knjigovodske vrednosti, ki se lahko opravi na koncu poslovnega leta in se pojavi kot:

- splošno prevrednotenje osnovnih sredstev
- posebno prevrednotenje osnovnih sredstev zaradi njihove okrepitve
- posebno prevrednotenje osnovnih sredstev zaradi njihove oslabitve
- posebno prevrednotenje osnovnih sredstev zaradi odprave njihove oslabitve

Splošno prevrednotenje osnovnih sredstev ima enake posledice kot sedanja revalorizacija, saj povečuje izvirno vrednost sredstva in posledično tudi s temi sredstvi povezane stroške amortizacije. Posebno prevrednotenje pa ne vpliva na izkazovanje izvirne vrednosti osnovnega sredstva, saj se izkazuje na vzporednem paru kontov in se učinek ne evidentira neposredno v breme stroškov amortizacije.

Društvo prevrednotenja sredstev in obveznosti do njihovih virov zaradi okrepitve ne opravlja. Lahko pa odloči, da se prevrednotenje zaradi okrepitve opravi v skladu s temeljnimi računovodskimi standardi za opredmetena osnovna sredstva in društveni sklad, razen dolgoročnih rezervacij in sklada osnovnih sredstev.

Učinki okrepitve osnovnih sredstev v lasti povečujejo društveni sklad (sklad osnovnih sredstev), učinki prevrednotenja sredstev v upravljanju pa povečujejo obveznost do lastnika sredstev, prejetih v upravljanje.

Povečanje dolgoročnih in kratkoročnih terjatev in obveznosti ter kratkoročnih naložb in dolgoročnih posojil, ki je določeno s pogodbo (revalorizacija), ni prevrednotenje, temveč se obravnava kot obrestovanje.

Prevrednotenje zaradi oslabitve se opravlja v skladu s temeljnimi slovenskimi računovodskimi standardi le za sredstva.

Splošno prevrednotenje, ki je posledica spremembe kupne moči domače valute, merjenje v evrih, se opravi na koncu posameznega poslovnega leta le pri kapitalu. Opravlja se le, če se v prejšnjem koledarskem letu tečaj evra do tolarja poveča za več kot 5,5%.

4.3 LETNO POROČILO DRUŠTVA

Po napotkih slovenskega računovodskega standarda 33 za društva, sestavi društvo na podlagi poslovnih knjig in popisa na koncu obračunskega obdobja letno poročilo, ki obsega:

- 1. Bilanco stanja**, ki prikazuje stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov na koncu obračunskega obdobja
- 2. Izkaz poslovnega izida**, ki prikazuje stroške, donose, prihodke in presežek prihodkov ali presežek odhodkov v obračunskem obdobju.

Letno poročilo sestavi društvo do konca meseca februarja naslednjega obračunskega obdobja. Izkaz poslovnega izida in Bilanca stanja na predpisanih obrazcih povzema postavke, naštete v standardu, vsebuje pa še kolono za podatke preteklega leta in skupine kontov, na katerih so bili knjiženi posamezni elementi sredstev, virov sredstev, prihodkov in odhodkov.

Sestava letnega poročila zajema naslednje faze:

- poknjižimo na konte vse poslovne dogodke, ki se nanašajo na poslovanje obračunskega razdobja (leta)
- opravimo letni popis sredstev in virov sredstev (inventura)
- opravimo morebitna knjiženja po inventuri, za katere imamo sklepe organa, ki je obravnaval inventuro
- ugotovimo višino in vrsto prihodkov, odhodkov ter razliko
- preverimo skladnost nastanka prihodkov in stroškov

Omenjeni postopki nam omogočijo, da v tekočem letu ne izkazujemo presežkov prihodkov zaradi neskladja prihodkov in odhodkov. Presežek je namreč obdavčen z davkom od dohodka

V kolikor društvo izkaže ob koncu tekočega razdobja presežek odhodkov, ga lahko pokrije iz presežkov preteklih razdobj ali iz drugih delov društvenega sklada (razen

sklada osnovnih sredstev) tako, da v bilanci stanja za obravnavano obdobje ni izkazan le v obrazcu izkaz poslovnega izida, kjer je navedeno tudi njegovo pokritje.

Sestavimo davčno bilanco in ugotovimo morebitno obveznost za davek od dohodka. Ugotovljena obveznost ne zmanjšuje presežka prihodkov v izkazu poslovnega izida, pač pa ga zmanjšuje v bilanci stanja ob hkratnem izkazovanju obveznosti za davek od dohodka v njej.

Na podlagi zaključenih stanj kontov izpolnimo postavke v Izkazu poslovnega izida in Bilanci stanja.

3.1.1 Bilanca stanja

Bilanco stanja sestavljajo najmanj naslednje postavke:

- I. SREDSTVA
- 1. Osnovna sredstva po neodpisani vrednosti
- 2. Dolgoročne terjatve
- 3. Zaloge
- 4. Terjatve do kupcev
- 5. Druge kratkoročne terjatve
- 6. Dobroimetje pri bankah
- 7. Aktivne časovne razmejitev
- Skupaj sredstva (od 1 do 7)
- II. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV
- 8. Društveni sklad - ustanovitvena vloga, rezerve in drugi viri
- 9. Društveni sklad - presežek prihodkov ali presežek odhodkov
- 10. Dolgoročne obveznosti
- 11. Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev
- 12. Druge kratkoročne obveznosti
- 13. Pasivne časovne razmejitev
- Skupaj obveznosti do virov sredstev (od 8 do 13)

V Bilanci stanja društvo izkazuje sredstva, dolgove in društveni sklad po naslednjih pravilih:

- **osnovna sredstva po neodpisani vrednosti** so vsa osnovna sredstva na dan bilanciranja po neodpisani vrednosti, ki je razlika med nabavno vrednostjo in nabranim popravkom vrednosti. *Nabavna vrednost* je dokumentirana nakupna cena osnovnega sredstva, povečana za dokumentirane oziroma dokazljive neposredne stroške, ki jih je mogoče pripisati njegovi usposobitvi za uporabo. *Nabrani popravek vrednosti* je vsota

obračunane obrabe osnovnega sredstva od začetka obračunavanja popravkov do letnega obračuna. V tej postavki se izkazujejo tudi dolgoročno razmejeni stroški oziroma odhodki. Seštevek nabavnih vrednosti, nabranih popravkov vrednosti in neodpisanih vrednosti morajo biti enaki seštevkom popisanih in ovrednotenih vrednosti osnovnih sredstev na letnih popisnih listih.

- **dolgoročne terjatve** so finančne naložbe v obliki danih dolgoročnih posojil, kupljenih dolgoročnih vrednostnih papirjev oziroma lastniških deležev (kapitala) in druge dolgoročne terjatve. Seštevek vseh teh terjatev mora biti usklajen s seštevkom na ustreznem popisnem listu. Del dolgoročnih terjatev, ki zapade v plačilo v naslednjem obračunskem obdobju, društvo prikaže med kratkoročnimi terjatvami.

- **zaloge** materiala in blaga v bilanci stanja zajemajo količine s popisnega lista na koncu obračunskega obdobja, ovrednotene po zadnjih dokumentiranih nabavnih cenah. Zaloge polproizvodov in nedokončane proizvodnje zajemajo količine in cene s popisnega lista na koncu obračunskega obdobja, na katerem so prikazani neposredni stroški materiala, storitev in dela ter pripadajoči del splošnih stroškov. Društvo lahko vrednoti zaloge gotovih proizvodov ter nedokončanih proizvodov in storitev le po izbranih vrstah stroškov, vendar najmanj po stroških izdelavnega materiala. Stroške, ki sestavljajo vrednost tovrstnih zalog, ovrednoti po cenah potroškov prvin na koncu obračunskega obdobja. Knjigovodska vrednost zalog ne sme presegati njihove čiste iztržljive vrednosti.

- **terjatve do kupcev** se izkazujejo v znesku, ki ustreza njihovi knjigovodski vrednosti. Zneski izkazanih terjatev morajo biti usklajeni s seštevkom na ustreznem popisnem listu. V Bilanci stanja se v tej postavki izkaže tudi tisti del dolgoročnih terjatev do kupcev, ki zapade v plačilo v naslednjem letu.

- **druge kratkoročne terjatve** se izkazujejo v znesku, ki ustreza njihovi knjigovodski vrednosti. Med druge kratkoročne terjatve sodijo terjatve do dobaviteljev iz predujmov, iz kratkoročnih finančnih naložb in iz drugih naslovov, razen terjatev do kupcev. Seštevek teh terjatev v bilanci stanja se v tej postavki izkaže tudi tisti del drugih dolgoročnih terjatev, ki zapade v plačilo v naslednjem letu.

- **dobroimetje pri bankah** so denarna sredstva na vpogled na računih pri bankah. Zneski na računih morajo biti dokumentirani z ustreznimi bančnimi izpiski, znesek gotovine in čekov pa mora biti usklajen s stanjem v blagajniški knjigi (dnevniku) in na letnem popisnem listu.

- **aktivne časovne razmejitve** so postavke, ki se nanašajo na poslovanje v naslednjem obračunskem obdobju. To so zneski, ki bodo kot stroški ali odhodki vplivali na poslovni izid v naslednjem obračunskem obdobju oziroma bodo povečevali vrednost sredstev ter zneski prihodkov, ki še niso zaračunani, so pa že vključeni v poslovni izid obračunskega obdobja.

- **društveni sklad-ustanova vloga,rezerve in drugi viri** predstavljajo tisti del društvenega sklada, ki je oblikovan za določene namene. To so lahko:
  - Ustanovne vloge*, ki so sredstva ,ki so jih ustanovitelji v skladu z ustanovitvenim aktom zagotovili na začetku poslovanja društva, če niso ta namenjena pokrivanju stroškov poslovanja (kontni okvir za društva,1996 str.30)
  - Namenski skladi* so tisti, ki jih je društvo oblikovalo za določene namene, kot so izobraževalni, socialni in drugi nameni, ki so v skladu s pravili in odločitvami društva
  - Sklad rezerv* ,ki je namenjen pokrivanju morebitnih izgub v prihodnosti
  - Dolgoročne rezervacije* , ki so oblikovane za pokrivanje obveznosti, ki bodo nastale po obračunskem obdobju in se nanašajo na dejavnost v obračunskem obdobju, v katerem so bile oblikovane. Rezervacije za poravnavanje obveznosti, ki bodo nastale po obračunskem obdobju,s e oblikujejo v breme ustrezne skupine stroškov (kontni okvir za društva,1996 str.30)
  - Sklad osnovnih sredstev* se oblikuje ob preskrbi novih ali razširitvi obstoječih osnovnih sredstev. Oblikuje se v breme stroškov investiranja tekočega obračunskega obdobja z razporeditvijo presežka donosov ali s prerazporeditvijo drugega namenskega dela društvenega sklada (kontni okvir za društva,1996 str.30). Sklad se zmanjša za popravke vrednosti ter poveča za učinek revalorizacije osnovnih sredstev.
- **dolgoročne obveznosti** so posojila, dobljena pri bankah in drugih posojilodajalcih, pa tudi dobljeni krediti in druge dolgoročne obveznosti, katerih rok vračila presega 12 mesecev. V bilanci stanja so izkazani zneski dolgoročnih obveznosti (ti morajo biti usklajeni s seštevkom na letnem popisnem listu), ki na koncu obračunskega obdobja še niso vrnjeni, razen tistega dela dolgoročnih obveznosti, ki zapade v plačilo v naslednjem obračunskem obdobju ali je že zapadel v plačilo, pa še ni plačan in ki ga društvo izkazuje med kratkoročnimi obveznostmi.
- **kratkoročne obveznosti do dobaviteljev** so zneski knjigovodske vrednosti teh obveznosti, ki morajo biti usklajeni s seštevki na letnem popisnem listu. V bilanci stanja se v tej postavki izkaže tudi tisti del dolgoročnih obveznosti do dobaviteljev,ki zapade v plačilo v naslednjem letu.
- **druge kratkoročne obveznosti** so obveznosti do kupcev iz predujmov, iz obveznosti do posojilodajalcev in iz drugih naslovov, katerih rok vračila ne presega 12 mesecev. Zneski teh obveznosti morajo biti usklajeni s seštevki naletnem popisnem listu. V bilanci stanja se v tej postavki izkaže tudi tisti del drugih dolgoročnih obveznosti, ki zapade v plačilo v naslednjem letu
- **pasivne časovne razmejitve** so postavke v zvezi s poslovanjem v naslednjem obračunskem obdobju. To so zneski vnaprej vračunanih stroškov ali odhodkov ter zneski kratkoročno odloženih prihodkov. Kot pasivne časovne razmejitve se izkažejo tudi prejeta namenska sredstva, ki še niso porabljena, razen zneskov, namenjenih pokrivanju stroškov amortizacije.

4.3.2 Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida sestavljajo najmanj te postavke:

I. STROŠKI

1. Nabavna vrednost nabavljenega materiala in blaga
2. Zmanjšanje vrednosti zalog materiala in blaga
3. Povečanje vrednosti zalog materiala in blaga
4. Stroški porabljenega materiala in prodanega blaga
5. Stroški storitev
6. Stroški dela
7. Dotacije drugim pravnim osebam
8. Stroški naložbe (investiranja)
9. Amortizacijski stroški
10. Finančni odhodki
11. Drugi odhodki
12. Dajatve
13. Presežek prihodkov (od 17 do 19 – od 4 do 12)

II. PRIHODKI

- 14 Prihodki od dejavnosti
- 15 .Povečanje vrednosti zalog gotovih proizvodov ter nedokončanih proizvodov in storitev
16. Zmanjšanje vrednosti zalog gotovih proizvodov ter nedokončanih proizvodov in storitev
17. Donosi od dejavnosti
18. Finančni prihodki
19. Drugi prihodki
20. Presežek odhodkov (od 4 do 12- od 17 do 19)
21. Kritje odhodkov obravnavanega obračunskega obdobja iz presežkov prihodkov iz prejšnjih obračunskih obdobj.

V izkazu poslovnega izida društvo izkazuje stroške, odhodke, donose in prihodke po tehle pravilih:

- **nabavna vrednost nabavljenega materiala in blaga** zajema vrednost materiala in blaga nabavljenega v obračunskem obdobju, obračunano po dejanskih nabavnih cenah
- **zmanjšanje vrednosti zalog materiala in blaga** je razlika med vrednostjo zalog materiala in blaga na začetku obračunskega obdobja ter njihovo vrednostjo ob koncu obračunskega obdobja

- **povečanje vrednosti zalog materiala in blaga** je razlika med vrednostjo zalog materiala in blaga na koncu obračunskega obdobja in vrednostjo na začetku obračunskega obdobja
- **stroški porabljenega materiala in prodanega blaga** se ugotovijo tako, da se od vrednosti zalog na začetku obračunskega obdobja, povečanje za vrednost nabav v obračunskem obdobju, odšteje vrednost zalog na koncu obračunskega obdobja. Na kontu stroškov porabljenega materiala in prodanega blaga knjiži društvo med obračunskim obdobjem nabavno vrednost kupljenih količin materiala in blaga, na koncu obračunskega obdobja pa uskladi znesek stroškov porabljenega materiala glede na spremembo vrednosti zalog ugotovljeno s popisom količin ter njihovim ovrednotenjem po zadnjih nabavnih cenah.
- **stroški storitev** so nabavne vrednosti v obračunskem obdobju opravljenih storitev drugih pravnih fizičnih oseb, ki bremenijo poslovni izid v obračunskem obdobju. Med stroške storitev se štejejo tudi stroški po pogodbah o delu, avtorski honorarji in podobno.
- **stroški dela** so plače, nadomestila plač v znesku, ki bremenijo društvo, dajatve v naravi, darila in nagrade zaposlencem, izplačani ali povrnjeni zneski zaposlencev, ki niso v neposredni zvezi s poslovanjem društva, odpravnine, ki pripadajo zaposlencem, ko nehajo delati v društvu, ter dajatve, ki se obračunavajo od prej navedenih postavk in bremenijo društvo
- **donacije drugim pravnim osebam** so zneski sredstev, ki jih društvo odstopi drugim društvom in pravnim osebam skladno z nameni, za katere je ustanovljeno
- **stroški naložbe (investiranja)** so nabavne vrednosti osnovnih sredstev pridobljenih v obračunskem obdobju. Za znesek stroškov naložb (investiranja) oblikuje društvo v okviru društvenega sklada poseben sklad za osnovna sredstva. Sklad za osnovna sredstva se zmanjšuje za obračunane redne in izredne popravke nabavne vrednosti osnovnih sredstev. Če nabavi osnovno sredstvo s pomočjo tujih virov (posojil ali blagovnih kreditov), se izkažejo stroški naložbenja (investiranja) za tisti del nabavne vrednosti, ki je financiran s tujim virom, ob odplačilu posojila oziroma kredita.
- **amortizacijski stroški** so zneski popravkov vrednosti osnovnih sredstev, razen dela, ki se nanaša na prevrednotenje in se krije v breme posebnega prevrednotenja popravka društvenega sklada.
- **finančni odhodki** so obresti in drugi finančni odhodki, ki bremenijo prihodke v obračunskem obdobju
- **drugi odhodki** so neobičajne postavke, popisni primankljaji, popravki obratnih sredstev, izgube, nastale pri prodaji osnovnih sredstev ter druge podobne postavke. Mednje spadajo tudi prevrednoteni odhodki.
- **dajatve** so davki, prispevki za socialno varnost in druge dajatve, ki jih določa zakon in bremenijo prihodke, razen tistih, ki sodijo med stroške dela
- **presežek prihodkov** je razlika med prihodki in odhodki v obračunskem obdobju

- **prihodek od dejavnosti** so članarine, prostovoljni prispevki članov, dotacije iz proračunskih sredstev, prihodki od prodaje blaga in storitev ter drugi prihodki, doseženi z opravljanjem dejavnosti društva
- **povečanje vrednosti zalog gotovih proizvodov ter nedokončanih proizvodov in storitev** je razlika med vrednostjo zalog gotovih proizvodov ter nedokončanih proizvodov in storitev na koncu obračunskega obdobja in vrednostjo teh zalog na začetku obračunskega obdobja. Vrednost zalog gotovih proizvodov ter nedokončanih proizvodov in storitev na koncu obračunskega obdobja se ugotovi na način, pojasnjen v 3.točki SRS 33.6.
- **zmanjšanje vrednosti zalog gotovih proizvodov ter nedokončanih proizvodov in storitev** je razlika med vrednostjo zalog gotovih proizvodov ter nedokončanih proizvodov in storitev na koncu obračunskega obdobja ter vrednostjo teh na začetku obračunskega obdobja
- **donose od dejavnosti** društvo ugotovi tako, da popravi poslovne prihodke za razliko v vrednosti zalog gotovih proizvodov ter nedokončanih proizvodov in storitev
- **finančni prihodki** so prejete obresti in drugi finančni prihodki v obračunskem obdobju
- **drugi prihodki** so prihodki iz prejšnjih obračunskih obdobj ter neobičajne postavke, popisni presežki in dobički, nastali pri prodaji osnovnih sredstev. Med druge prihodke sodijo prevrednoteni prihodki, nastali ob odpravi oslabitve sredstev.
- **presežek odhodkov** je razlika med odhodki in prihodki v obračunskem obdobju
- **kot kritje odhodkov obravnavanega obračunskega obdobja iz presežka prihodkov iz prejšnjih obračunskih obdobj** se izkaže tisti del presežkov iz prejšnjih obračunskih obdobj, ki ga društvo nameni za pokrivanje odhodkov obravnavanega obračunskega obdobja.

5 PIHALNI ORKESTER ALPLES ŽELEZNIKI

Slika 1: PO ALPLES PRED JEGLIČEVO HIŠO V ŽELEZNIKIH OB 20-LETNICI

Vir: arhiv Pihalnega orkestra Alples

5.1 Predstavitev društva

Godbeno društvo »Pihalni orkester Alples Železniki« je samostojno, prostovoljno in nepridobitno združenje državljanov, v katerem člani razvijajo, spodbujajo, organizirajo, usklajujejo in zadovoljujejo svoje potrebe na področju glasbe in kulture nasploh in s tem prispevajo k bogatenju kulturnega življenja v ožjem in širšem okolju.

Dejavnost ni politično usmerjena in ni polovičarska.

Pihalni orkester ima sedež na Češnjici 54 v Železnikih. Orkester je pravna oseba zasebnega prava. Zastopa ga predsednik društva, v njegovi odsotnosti pa je to tajnik. Pihalnega orkestra.

Orkester deluje javno, za kar je prav tako odgovoren predsednik, ki je hkrati pooblaščen, da daje informacije v zvezi z delom orkestra.

5.2 Zgodovina Pihalnega orkestra Alples Železniki

Pihalni orkester Alples Železniki je bil ustanovljen na pobudo prizadevnih posameznikov, med katerimi so bili v večini zaposleni iz podjetja Alples. Želja po

Pihalni orkester Alples Železniki

ustanovitvi orkestra je bila še toliko močnejša, ker je nekdam v okolici (Selca -5 km iz Železnikov) že delovala godba na pihala, a so njeni zvoki že leta 1967 utihnili. V 70-ih letih je bilo v tovarni zaposlenih veliko mladih, kateri pa so prihajali iz najrazličnejših okoliških vasi in krajev. Utrnila se je zamisel o delavski godbi, ki bi pomenila poživitev okolja v kulturnem smislu in hkrati priložnost za glasbeno udejstvovanje mladih. Do uresničitve ideje je prišlo leta 1979, ko je bil na podlagi odločitve kolegija podjetja Alples ustanovljen Pihalni orkester. Takratni direktor podjetja g. Jožef Demšar je bil prepričan, da je ideja dozorela in pod okriljem podjetja je bil orkester ustanovljen. Prvi je orkester vodil g. Greblo Lado, ki je bil eden izmed zaposlenih in hkrati godbenik v orkestru. Pri iskanju dirigenta je bila v veliko pomoč Glasbena šola iz Škofje Loke ter predvsem njena ravnateljica, sokrajanka ga. Marija Schulz. Uspeli so pridobiti prizadevnega, strokovno podkovanega in s srcem glasbi predanega kapelnika gospoda Dragišo Miškovića. Bil je član Slovenske filharmonije in profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Naslednji korak je bil iskanje članov. Pričakovati je bilo, da se bodo najprej odzvali člani propadlega orkestra iz Selc, vendar odziva od njih ni bilo. Potreben je bil nov načrt in po razpisu v Osnovni šoli, se je orkestru pridružilo 25 otrok, starih med 9 in 15 let. Ime orkestra je zaradi pobude in materialno - finančne podpore s strani podjetja Alples samoumevno. Sindikat je za orkester kupil potrebne instrumente in ostalo potrebno opremo ter poskrbel za prostore v katerih je orkester vadil. Kapelnik se je dela lotil z vso zagnanostjo, saj se je zavedal svoje težke naloge. Vsi člani so se orkestru pridružili brez vsakega predznanja glasbene teorije ali poznavanja instrumentov. Vsega so se učili sproti in s pomočjo kapelnika. Kljub vsem težavam so godbeniki prvič nastopili že julija 1980 na pikniku podjetja Alples. Uspešen nastop je vse prepričal, da je delo mladih godbenikov in njihovih strokovnih vodij zares resno in da so sredstva podjetja vložena v orkester, dobro naložena.

Že v letu 1981 je bilo godbenike moč videti v enotnih uniformah, katere so s pomočjo staršev kupili v podjetju Alples. V istem letu 10. oktobra je orkester pripravil tudi svoj prvi koncert.

Do leta 1982 je orkester štel že 40 članov in nastopil tudi izven meja svoje doline. Prvikrat so se srečali tudi z drugimi godbami in z veseljem so se odzvali na vsako povabilo.

Ustanovni občni zbor Pihalnega orkestra Alples je bil 13. novembra 1982. Od tedaj je bil pod pokroviteljstvom podjetja Alples, orkester organiziran kot samostojno društvo v okviru Zveze kulturnih organizacij Škofja Loka. Samostojno je začel poslovati 1. januarja 1984 in prvi predsednik je tako postal g. Greblo. Orkester je bil registriran na Krajevnem uradu v Železnikih. Ob ustanovitvi je bilo potrebno deset članov. Orkester je ob 5. obletnici ustanovitve pripravil samostojni koncert ter se predstavil s številnimi koračnicami in tudi nekaj narodne in koncertne glasbe je bilo moč slišati. Do takrat je

imel orkester že kar 84 nastopov, kar je približno 17 na leto. Orkestru je ob jubileju podjetje kupilo nove uniforme: sive hlače ali krilo, zelen suknjič z znakom podjetja Alples, zelena kapa in kravata ter bela srajca oziroma bluza. Kasneje so uniformo dopolnili še zeleni plašči in poletne srajce s kratkimi rokavi.

V letih 1985 in 1986 je orkester igral na nekaterih prireditvah že kar tradicionalno: Čipkarski dan v Železnikih, prvomajska budnica, krajevni praznik, otvoritev Pokala Loka, ...

Mladi fantje iz orkestra so začeli odhajati na služenje vojaškega roka, kar je imelo za posledico zelo oteženo delo in pomanjkanje posameznih instrumentov v zasedbi. Leta 1987 je bilo zaznamovano s tragično izgubo, ko se je smrtno ponesrečil eden izmed prvih članov orkestra.

V letih pred praznovanjem 10. obletnice so se v orkestru pojavili številni problemi in nesoglasja, tako med razigranimi in razposajenimi člani kot tudi med vodstvom podjetja Alples in godbeniki. Zamenjali so se številni predsedniki, kateri so bili izvoljeni na rednih občnih zborih orkestra. Kapelnik prof. Mišković je izboljšal kvaliteto igranja, popestril repertoar skladb in tako je orkester zaigral tudi poročno koračnico dvema izmed članov. Oktobra 1989 je ob 10. obletnici orkester pripravil prav poseben program in koncertu dodal tudi gostovanje godb iz Krškega in Gorij. Z delovanjem orkestra so bili zadovoljni tudi v podjetju Alples in tako si je orkester na njihov račun privoščil vikend v Portorožu. Seveda ne brez instrumentov in tudi tam so nastopili pred široko publiko navdušencev.

Obdobje po letu 1990 je zaznamoval začetek pomanjkanja finančnih sredstev in pravi boja za preživetje orkestra. Osamosvojitvena vojna je vplivala tudi na delo godbe, saj je mnogo nastopov odpadlo. V težki finančni situaciji, ko so izostajala plačila dirigentu za dobo skoraj celega leta, so orkestru pomagali Krajevna skupnost Železniki in Občina Škofja Loka. Instrumenti so bili že dotrajani, prostori v katerih je orkester vadil so po privatizaciji prišli v roke drugega lastnika. Potrebno je bilo menjati uniforme in pojavila se je tudi želja po svoji lastni kaseti. Pred praznovanjem 15-letnice so godbeniki z lastnimi sredstvi kupili vsak svojo narodno nošo.

Leto 1994 je bilo v marsičem prelomno na orkester. Kljub upanju na ozdravitev je orkester po hudi bolezni za vedno zapustil kapelnik Dragiša Mišković, najbolj zaslužen za vse doseženo. Že na koncertu ga je nadomestil njegov učenec Damjan Tomažin. Orkester je ob priložnosti prejel številna priznanja, posneta pa je bila tudi videokaseta. Podpisana je bila pogodba o brezplačnem najemu prostorov. Orkester je gostoval tudi izven meja novonastale države in sicer na Dunaju, v Torinu, največ pa v Sloveniji.

Uredile so se finančne razmere saj je nova občina Železniki iz svojega proračuna namenila svoja sredstva za orkester. Tudi podjetje Alples se je zopet postavilo na trdna temelja in orkestru redno doniralo sredstva.

Problemi so se pojavili drugje. Za boljšo kvaliteto igranja je bilo potrebno poiskati ustrezno glasbeno izobražene godbenike. Pojavila se je želja po sodelovanju z Glasbeno šolo Škofja Loka in pridobivanju novih članov. Na pobudo orkestra se je začelo poučevati instrumente tudi v Železnikih, dislocirani enoti Glasbene šole iz Škofje Loke. Zanimanje med učenci je bilo veliko, predvsem zaradi koncertov v Osnovni šoli in kasnejših avdicij za posamezne oddelke Glasbene šole.

Za 20-letnico pa je Pihalni orkester Alples uresničil sanje o prvi kaseti in zgoščenki. Marca 1999 je snemanje pod vodstvom mojstra Igorja Podpečana potekalo kar v Kinodvorani v Železnikih. Rezultat je bil izjemen, kakor tudi koncert in hkrati srečanje pihalnih orkestrrov, katerega so se udeležile Godba Gorje, Pihalni orkester Alpina Žiri in Pihalni orkester Svea Zagorje. Orkester je skupaj s fotografom Aleksandrom Čufrom pripravil tudi razstavo v Galeriji muzeja v Železnikih in na njej predstavil vseh 20 let delovanja orkestra. Nastopov v jubilejnem letu 1999 je bilo kar 30, zadnji v letu pa je bil na dan slovenske samostojnosti 26. decembra. Orkester je večino časa namenjal uvajanju mladih glasbenikov v delo orkestra in prenovi prostorov, kjer je imel orkester vaje. Redno se je udeleževal tekmovanj in za svoje igranje leta 2001 dobil srebrno plaketo, v letu 2004 pa na tekmovanju, katerega je orkester organiziral v Športni dvorani v Železnikih, dosegel celo zlato priznanje v 3. težavnostni stopnji na tekmovanju Zveze slovenskih godb.

5.3 Strateški načrt orkestra 2005-2007

Obdobje po osamosvojitvi je bilo povezano z negotovostjo. Verjetno je bila ta negotovost glavni vzrok, da smo začeli v Pihalnem orkestru planirati za več let vnaprej. Ugotavljamo, da smo do leta 2004 izpolnili plan in naključje je, da se plani ujemajo tudi s plani Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti.

Zadnja leta je orkester večino svojih aktivnosti posvečal izboljšanju utečenega, dvajsetletnega stanja. Prostori za delo so postali neprimerni, stanje instrumentov zelo slabo, sodelovanja z ustanovami, ki skrbijo za izobraževanje, pa ni bilo. Po osamosvojitvi je ostal orkester tudi brez sredstev, saj bivša občina Škofja Loka ni kazala nobenega posluha za financiranje, sponzor podjetje Alples pa se je znašel pred finančnim prepadom in v velikih težavah.

TRENTNO STANJE

Sedaj lahko rečemo, da je Pihalni orkester Alples preskočil več velikih prelomnic in ovir. Prva prelomnica je bila petnajstletnica obstoja, ko so se stare obleke menjale za gorenjsko narodno nošo, vzpostavljen je bil ponovni stik s podjetjem oziroma z delom

podjetja, ki je nasledilo bivši Alples to je podjetje Alples lesni program d.o.o., navezali so se stiki z novo občino Železniki ter z Glasbeno šolo Škofja Loka.

V naslednjih letih se je začeli stare in izrabljene instrumente zamenjevati z novimi in hkrati, v povezavi z Glasbeno šolo, so pričeli k godbi prihajati novi, mladi godbeniki. V nekaj letih se je zamenjalo večino instrumentov.

Po dvajseti obletnici, prvi kaseti in zgoščenci je orkester pričel z obnovo godbenega doma. Prenova je trajala tri leta. Večino sredstev in materiala nam je priskrbel sponzor Alples d.d., po svojih zmožnostih je pomagala Občina Železniki, zadnje leto pa je orkester pridobil tudi sredstva z javnega razpisa JSKD. Večino dela pa smo opravili člani orkestra, prostovoljno.

Orkester se je včlanil tudi v Zvezo slovenskih godb in tako že večkrat sodeloval na državnem tekmovanju pihalnih orkestrrov.

Kratkoročen strateški načrt od 2005 do 2007 je namenjen predvsem:

- napredku orkestra v smislu menjave in dopolnitve instrumentov, katerih orkester še nima
- nakupu opreme za godbeni dom
- zagotovitvi sponzorskih in donatorskih sredstev
- pridobitvi sredstev z razpisov Občine Železniki
- pridobitev sredstev z javnih razpisov – javnih pozivov, ki jih objavi JSKD
- izpopolnjevanje godbenikov na glasbenem področju
- izobraževanje na področju vodenja orkestra
- pridobivanje novih učencev za glasbeno šol in posledično za orkester
- izdelava spletnih strani orkestra

UKREPI

Z nakupom instrumentov bo dosežen napredek v smislu popolnejšega zvoka orkestra. V letih do 2007 bo orkester nakupil instrumente, katerih sedaj še nima: bariton saksofon, rog, koncertni boben, pavke, zvonove, sopran saksofon, ksilofon.

Obnovljeni godbeni dom je potrebno še opremiti. Trenutno je sedem prostorov s skupno površino cca. 300 m². Od tega je opremljena le tretjina te površine. Opremiti je potrebno klubski prostor, dve manjši in eno večjo učilnico ter prostor za arhiv.

Ti prostori se uporabljajo za:

- vaje Pihalnega orkestra
- arhiv Pihalnega orkestra
- pouk Glasbene šole Škofja Loka, oddelek Železniki
- Mažoretno društvo Železniki

Pihalni orkester Alples Železniki

- arhiv Mažoretnega društva
- glasbene delavnice, katere prireja orkester
- izobraževanje članov in drugih

Predviden je nakup osnovne računalniške opreme, ki bo dostopna vsem članom orkestra in skupaj z člani Kluba študentov Selške doline bo izdelana spletna stran. S Klubom se dogovarja o skupni uporabi ADSL linije za možnost dostopa do medmrežja.

Pridobivanje sredstev je ena težjih, a zelo pomembnih dejavnosti orkestra. Prav zaradi tega je pomembno, da so z načrti in plani seznanjeni sponzor Alples d.d. in Občina Železniki. Njihovo soglasje in s tem sredstva z njihovih računov pomeni strinjanje z našimi načrti in hkrati dokaz, da so pridobljena sredstva namensko in pametno naložena. V kolikor so načrti orkestra skladni z načrtom JSKD, pomeni to le novo možnost za dodatna finančna sredstva. V prihodnje se bo orkester redno prijavljaj na razpise JSKD.

Pridobljena sredstva bodo namenjena predvsem izobraževanju. Orkester že nekaj let organizira izobraževanje za godbenike začetnike in glasbene delavnice za otroke. Od leta 2001, ko je orkester postal član Zveze slovenskih godb, pa se redno udeležuje raznih seminarjev in izobraževanj.

Predvsem so namenjeni:

- predsednikom in tajnikom
- arhivarjem in kronistom
- predvodnikom
- dirigentom

Pred leti je orkester pričel sodelovati z Glasbeno šolo Škofja Loka. V oddelku v Železnikih, so se postopoma odpirali glasbeni oddelki, namenjeni poučevanju instrumentov, ki se igrajo v Pihalnem orkestru. Najprej se je poučevalo trobento, leto za tem pozavno in bariton, kasneje še bas in klarinet. Pred štirimi leti je bil ustanovljen še oddelek flaut, nazadnje pa tudi oddelke za poučevanje igranja na rog. Opaziti je obojestransko zainteresiranost po sodelovanju, saj Glasbena šola Škofja Loka in predvsem ravnatelj g. Valentin Bogataj, vsako leto podpre vsa prizadevanja orkestra za pridobivanje novih članov. Orkester ima spomladi dva daljša koncerta v Osnovni šoli Železniki in podružnici Selca, kjer so razdeljene tudi prijavnice za vpis v Glasbeno šolo. Večino otrok, ki sedaj obiskujejo Glasbeno šolo, je bilo vpisanih na ta način.

KAZALCI

Popolnejši zvok orkestra bo pripomogel k temu, da bo izbor skladb vedno širši. Z novimi instrumenti bo moč zaigrati kakovostnejše in zahtevnejše skladbe. Orkester si

želi napredovati tudi glede na tekmovanja, katera organizira Zveza godb Slovenije, iz četrte težavnostne stopnje prestopiti v tretjo težavnostno kategorijo pihalnih orkestrów.

Najboljši kazalec dejavnosti bodo aktivnosti, katere orkester načrtuje v prostorih godbenega doma. Predsednik vsako leto na letnem občnem zboru temeljito predstavi poročilo o opravljenih dejavnostih in načrte za prihodnje. Posebej so aktivnosti objavljene tudi v poročilu, katerega predstavi Občina Železniki. Večina le teh pa bo po izdelavi spletne strani, na voljo tudi na spletu.

Izobraževanje je še vedno velikega pomena in namerava se pošiljati člane na seminarje in izobraževanja tudi v prihodnje, predvsem zaradi novosti na področju zakonodaje ter novosti in možnosti kakovostnejšega vodenja orkestra.

Potrebno bo urediti arhiv, saj je po prenovi prostorov le ta zelo neurejen in raztresen po prostorih.

Za boljšo izvedbo in hkrati izgled orkestra na nastopih, bo potrebno poskrbeti z učenjem korakanja. Izpopolniti bo potrebno najprej znanje dirigenta na tem področju in njegovo znanje prenesti na godbenike. V Sloveniji in drugod že organizirajo tekmovanja v korakanju. Orkester si želi sodelovati tudi na teh .

Sodelovanje z Glasbeno šolo bo potrebno podrobneje spremljati in oceniti. To bo storjeno na več načinov:

- glede na število vpisanih učencev vsako leto v Glasbeno šolo
- glede na število učencev, ki obiskujejo Glasbeno šolo in kasneje igrajo v pihalnem orkestru
- glede na število učencev v posameznem letniku Glasbene šole

5.4 Opravljene aktivnosti v letu 2005

Izobraževanje

Seminar za trobila je potekal v februarju, udeležili so se ga štirje godbeniki.

Seminar za flavto v okviru Poletne šole v Škofji Loki sta se udeležili dve učenki GŠ Škofja Loka.

Organizirali smo bobnarsko kliniko na kateri je bilo preko 20 obiskovalcev z različnih krajev Slovenije. Bobnarska klinika je bila organizirana z namenom predstavitve tolkal in pridobitvi učencev tolkal.

Organizirali smo glasbene delavnice za otroke. V dveh skupinah mlajši – predšolski in starejši skupini. Pouk poteka enkrat tedensko, udeležuje pa se ga 15 otrok.

Pihalni orkester Alples Železniki

Organizirali smo glasbeno šolo za odrasle. Pouk poteka enkrat tedensko po dve šolski uri. Udeležuje se ga 14 odraslih, med katerimi so dijaki, študentje, zaposleni in celo en upokojenec.

Nastopi

-nastopi na območju občine Železniki

9.1.	Po sledih partizanske Jelovice
13.3.	Nastop na povorki od Racovnika do Trnja
17.4.	Koncert v spomin prof. Dragiši Miškoviču
26.4.	Proslava pred Športno dvorano Železniki
1.5.	Budnica
13.5.	Nastop v OŠ Železniki – prijave za glasbeno šolo
24.6.	Nastop ob dnevu državnosti
9.7.	Nastop na otvoritvi brunarice in 40 letnici Toneta Jelenc
17.7.	Čipkarski dan – spreved
21.8.	Dan Teric, koncert s tenoristom Janezom Lotričem
4.9.	Semanji dan v Besnici
1.10.	10 let Antonovega vrtca
15.10.	Krst v Davči
26.12.	Žegnanje konj – bomo še izvedli

-nastopi na regijski oziroma državni ravni

6.2.	Otvoritev medcelinskega sankoškega pokala v Sorici
4.6.	50 let Gasilske zveze Škofja Loka
12.6.	Praznik češenj v Brdih
1.9.	Nastop na srečanju upokojencev v Škofji Loki
15.9.	10 let Mesarije Štajnbirt
16.10.	Nastop na kostanjevem pikniku
12.11.	Nastop v Šmartnem po blagoslovu vina

-nastopi v tujini

2.in 3.7.	Srečanje pihalnih orkestrrov na Madžarskem v Sopronu
--------------	--

Prireditve, projekti

V spomin na pokojnega profesorja Dragišo Miškovića, smo organizirali **koncert in izobraževanje**. Ker v obdobju, ko smo prijavljali razpis nismo vedeli, da bo projekt tako obsežen in da bo imel toliko stroškov, ga niti nismo prijavili.

K sodelovanju smo povabili nekdanje Miškovićeve učence, svetovno znanega pozavnista iz Makedonije Kirila Ribarskega in Janeza Pera z ansamblom Alpski kvintet.

S solistom smo imeli strošek letalske karte in prenočišča v vrednosti 300 EUR.

Za izobraževanje smo dali 200 EUR, ter za honorar za nastop 300 EUR.

Vaje

Do 40. tedna smo imeli 50 vaj.

V letošnjem letu smo izvedli 5 koncertov:

- koncert s svetovno znanim trombonistom Kirilom Ribarskim
- koncert s svetovno znanim tenoristom Janezom Lotričem
- koncert za osnovnošolce
- koncert na Madžarskem v Sopronu
- koncert v sodelovanju z otroki iz Antonovega vrtca in z nonetom Jubilate
- božično novoletni koncert, ki bo 26. decembra v Športni dvorani.

Vsak koncert je imel različen program, kar je zelo pomemben podatek. Zaradi tega je več vaj, če je več vaj so tudi stroški višji (dirigent, potrošni material, električna energija), poleg tega je večji tudi prispevek vsakega godbenika (dopusti, vožnje).

5.5 Finančni plan za leto 2005 in 2006

Tabela 3 : Finančni plan za leto 2005

nabava osnovnih sredstev		2.170.000
	krilnice Chervený 4 kosi	600.000
	Rog Yamaha	620.000
	klarinet	400.000
	mali boben Ludwig 3 kosi	350.000
	Veliki boben	200.000
Izobraževanje		100.000
Notno gradivo		100.000
potrošni material	jezički, olja, ustniki	250.000
nabava narodnih noš	3 narodnih noš	800.000
mednarodno sodelovanje		370.000
dirigent		1.000.000
ostali stroški		420.000
	avtobusni prevozi	100.000
	članarina v ZSG	50.000
	elektrika	90.000
	čistilka	80.000
	računovodske storitve	100.000
SKUPAJ		5.110.000 SIT
sponzorstvo Alples d.d.		2.100.000
	stroški dirigenta	1.000.000
	redna dotacija	800.000
	za nove člane	300.000
dotacija Občina Železniki		1.410.000
	dotacija	610.000
	dotacija za instrumente	650.000
	dotacija z razpisa za kulturo	150.000
plačani nastopi orkestra		900.000
sredstva z razpisa JSKD	za instrumente	700.000
SKUPAJ		5.110.000 SIT

Tabela 4: Finančni plan za leto 2006

nabava osnovnih sredstev		1.700.000
	klarineti	600.000
	krilnice	500.000
	ksilofon	400.000
	veliki boben	200.000
stroški izobraževanja	godbenice in godbeniki	250.000
snemanje treh skladb		300.000
potrošni material	jezički, olja, ustniki	250.000
nabava narodnih noš	5 narodnih noš	500.000
mednarodno sodelovanje		300.000
dirigent		1.000.000
ostali stroški		660.000
	avtobusni prevozi	300.000
	članarina v ZSG	60.000
	elektrika	120.000
	čistilka	80.000
	računovodske storitve	100.000
SKUPAJ		4.960.000 SIT
sponzorstvo Alples d.d.		2.500.000
	stroški dirigenta	1.000.000
	redna dotacija	800.000
	investicijsko vzdrževanje	500.000
	za nove člane	200.000
dotacija Občina Železniki		1.860.000
	Pogodba o medsebojnem sodelovanju	1.260.000
	investicijsko vzdrževanje	500.000
	razpis	100.000
plačani nastopi orkestra		400.000
sredstva z razpisa JSKD	za instrumente	200.000
SKUPAJ		4.960.000 SIT

V tabelah 3 in 4 je ločeno prikazan finančni plan za leti 2005 in 2006.

Vir: Letno poročilo pihalnega orkestra 2005 in 2006 v arhivu orkestra

Pihalni orkester Alples Železniki

V finančnem planu za leto 2006 je predlagan povečan priliv sredstev iz proračuna Občine Železniki za Pihalni orkester Alples Železniki v višini 500.000 SIT, prav tako tudi povečan priliv sponzorja Tovarne pohištva Alples.

Organizirali smo izobraževanja, ki jih pred tem v Železnikih še ni bilo. S tem smo zapolnili prosti čas marsikateremu izmed občanov, predvsem pa otrokom.

V letošnjem šolskem letu obiskuje 9,50 % osnovnošolske populacije razne programe, ki jih organizira oz. je pri njih aktiven pihalni orkester.

Naj navedem programe:

- glasbene delavnice za otroke	15 otrok
- bobnarska klinika	6 otrok
- mažoretke	30 otrok
- glasbena šola	23 otrok
<hr/>	
Skupaj	74 otrok

Če vsi ti podatki ne prepričajo, potem si res ne zaslužimo dodatnih 500.000 SIT. Nam bi pomenili ogromno, Občini pa so lahko samo denar, lahko pa pogledate na to z naše perspektive. Ni vse v denarju, res ne, in ni vse ena sama sociala in nepomemben strošek k proračunu, kot si lahko predstavljate. Gre za napredek kraja, ohranjanje zdravega mišljenja, za dejavnost tistih, ki so najbolj izpostavljeni sodobnim škodljivim vplivom okolice. V svojih željah nismo še nikoli pretiravali in še nikoli nismo zlorabili sponzorskih ali proračunskih sredstev Občine kakor tudi proračunskih sredstev Republike Slovenije. Še vedno pa smo bili pripravljeni na dogovor, velikokrat smo že popustili raznim zahtevam in željam.

5.6 Vizija orkestra v prihodnosti

Ključna dejavnost Pihalnega orkestra Alples Železniki je in bo razvijanje kulturne dejavnosti na področju glasbenega ustvarjanja.

Orkester si bo še naprej prizadeval za širitev dejavnosti glasbene šole, za zgledno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami, kot so Osnovna šola in njene podružnice v občini Železniki, Glasbena šola Škofja Loka, številna kulturna društva in posamezniki, ki prispevajo k napredku kulturnih dejavnosti v našem okolju.

S svojo dejavnostjo bo orkester pomembno vplival na razvoj kulture v Občini Železniki oziroma v širši Selški dolini. Orkester bo podpiral osnovnošolce, dijake in študente pri uveljavljanju novih idej. Nudil bo pomoč pri izobraževanju, izposoji instrumentov in prostorov za izobraževanje. Organiziral bo glasbene delavnice za otroke in za odrasle. Zavzemal se bo za večji vpliv kulturnih dejavnosti v Občini Železniki. Spodbujati in motivirati želi predvsem mlade, da se bodo aktivno vključevali v delovanje kulturnih društev in na ta način dodatno širili slovensko kulturno zavest.

6 PREDLOG NOVEGA ZAKONA O DRUŠTVIH

Cilji, načela in pogloblitve predloga zakona

S predlaganim zakonom bomo tudi v Sloveniji vzpostavili takšno pravno ureditev področja društev, ki bo primerljiva s sodobnejšimi evropskimi ureditvami in bo tudi uveljavljala načela in smernice, ki jih priporoča Svet Evrope za promocijo razvoja in krepitev nevladnih organizacij v Evropi (sprejete leta 1998, v okviru multilateralnega srečanja na temo pravnega statusa nevladnih organizacij in njihove vloge v pluralistični demokraciji v Strasbourgu) in Temeljnimi načeli statusa nevladnih organizacij v Evropi, sprejetimi na sestanku pogodbenic Evropske konvencije o priznanju pravne osebnosti mednarodnih nevladnih organizacij v Strasbourgu leta 2002. Predvidene spremembe bodo zagotavljale tudi izvajanje Konvencije o udeležbi tujcev v javnem življenju na lokalni ravni (ETS No. 144, Strasbourg, 5.2.1992), za katero potekajo priprave na podpis.

Poleg navedenega cilja bo zakon še dosledneje uveljavil ustavno načelo svobodnega združevanja, ki ga je na podlagi ustave mogoče omejevati le, če to zahteva varnost države ali javna varnost ter varstvo pred širjenjem nalezljivih bolezni. Zakon bo odpravil ovire za ustanavljanje društev za pravne osebe in tujce, ki nimajo prebivališča v Republiki Sloveniji, ter določil pravne okvire delovanja tujih društev v Republiki Sloveniji. Razmerja v društvu bo jasneje kot do sedaj opredelil kot civilnopravna razmerja. Predlog prinaša tudi določeno poenostavitev registracije društva oziroma spremembe naslova sedeža društva, ter jasnejšo opredelitev samega postopka registracije. Nadalje bo zakon razširil krog tistih društev, ki bodo lahko svoje računovodstvo vodila na enostavnejši način. Odpravil bo določene omejitve pri razpolaganju s premoženjem društva ob njegovem prenehanju ter poudaril pomen notranjega nadzorstva v društvu. Zagotovil bo izenačene pogoje uveljavljanja statusa društva v javnem interesu, ne glede na področje, na katerem se uveljavlja, odpravil pravne praznine in zmedo na tem področju ter določil neposredno posledico pridobitve statusa. Nadaljnji cilj zakona je vzpostavitev mehanizmov, ki bodo zagotavljali, da bo pravno-organizacijska oblika, ki jo vzpostavlja, pridržana le nepridobitnemu povezovanju, to je, uresničevanju namenov in izvajanju dejavnosti, katerih cilj ni pridobivanje dobička in delitev med člane. S tem pa se zagotavljajo tudi pogoji, da pri opravljanju pridobitne dejavnosti, ki je društvom sicer dovoljena, le-ta ne predstavlja neloyalne konkurence drugim subjektom, ki jim je opravljanje pridobitne dejavnosti osnovni namen. Zakon mora tudi preprečevati zavestno oškodovanje upnikov, tako s škodljivimi pravnimi posli kot tudi v primeru prenehanja društva, s prenosom premoženja na drugo društvo, ne da bi bili poprej poplačani upniki. Zakon mora tudi zagotoviti nadzorstvo nad izvrševanjem svojih določb, kar bo zagotovljeno z uvedbo

inšpekcijskega nadzora. V zakonu bo vzpostavljena pravna podlaga za vodenje registra društev kot centralne informatizirane zbirke podatkov. Za register društev zakon vzpostavlja načelo zaupanja v registrske podatke, saj določa varovanje pravic dobrovernih tretjih oseb, ki so se zanesli na podatke registra.

Finančne in druge posledice zakona

Predlagatelj ocenjuje, da bo za vzpostavitev inšpekcijskega nadzorstva nad izvrševanjem določb zakona potrebno v Ministrstvu za notranje zadeve v začetku izvajanja zakona zagotoviti tri inšpektorje z univerzitetno strokovno izobrazbo, kar pa bo zagotovljeno v okviru obstoječega kadrovskega načrta in planiranih sredstev Ministrstva za notranje zadeve. Zaradi navedenega predlog zakona ne predstavlja dodatne obremenitve državnega proračuna ali drugih javnih finančnih sredstev.

Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Ob pripravi predloga zakona je predlagatelj proučil tudi zakonodajo drugih evropskih držav, z namenom, da se tudi na tem področju vzpostavijo primerljivi pogoji uveljavljanja pravice do združevanja in odpravijo vse nepotrebne omejitve, ki jih na tem področju druge sodobne evropske zakonodaje ne poznajo, tako za državljane držav članic Evropske unije kot tudi za druge tujce oziroma tuje pravne osebe.

V evropskih državah, ki imajo sprejete civilne zakonike, vprašanja društev urejajo v celoti v navedenih zakonikih kot eno od oblik pravnih oseb (Švica, Italija, Nizozemska), ali pa določena vprašanja urejajo tudi s posebnimi zakoni (Nemčija). V državah, kjer civilni zakoni niso sprejeti ali so zelo stari, vsa vprašanja ustanavljanja in delovanja društev urejajo z zakoni, pa tudi s podzakonskimi akti. Skupno vsem ureditvam je, da se društva ustanavljajo za uresničevanje določenih skupnih, nepridobitnih interesov članov ter da je ustanavljanje društev prosto, dopustno neposredno na podlagi ustave. V večini pravnih ureditev pravico do ustanavljanja društev priznavajo tako pravnim kot fizičnim osebam, pri čemer ne razlikujejo med pravnimi osebami javnega in zasebnega prava. Med članicami Evropske unije to pravico na fizične osebe omejuje le Španija. Za priznanje pravne osebnosti pa morajo društva povsod izpolnjevati določene predpisane pogoje. Delovanje društev brez pravne osebnosti ki jih v drugih zakonodajah poimenujejo različno (združenja oseb, nepriznana združenja, navadna združenja) se zakonsko posebej ne ureja, oziroma se urejajo samo posamezna vprašanja, kot je npr. opredelitev takšnega združenja, določitev odgovornosti za njegove obveznosti, razlogov za ničnost ustanovitve ali možnost njegove razpustitve. V ostalem za takšna združenja veljajo splošne določbe, ki veljajo za združbe (societas). Stališča do njihove subjektivitete pa se postopoma spreminjajo. V nekaterih pravnih ureditvah se takšnim društvom namreč priznava omejena pravna sposobnost. Pridobitev popolne pravne osebnosti pa je vezana bodisi na prijavo bodisi na registracijo. Večina pravnih ureditev,

poleg javnopravnih določb (določb o prijavi oziroma registraciji ter o pogojih za prijavo oziroma registracijo), vsebuje tudi določbe civilnopravne narave, ki zadevajo npr. varstvo imena, odgovornost in zastopanje, predvsem pa urejajo notranja razmerja v društvih. Te določbe so bodisi kogentne narave ali pa je njihova uporaba subsidiarna, kadar društvo z notranjim pravom ne uredi razmerij. V posameznih ureditvah je dana zakonska možnost intervencije države v primerih, ko nastopijo motnje v upravljanju društva, v večini držav pa se intervencije omejujejo zgolj na nadzor opravljanja pridobitne dejavnosti, izpolnjevanje davčnih obveznosti, ohranitev nepridobitnega značaja združenja oziroma solventnosti društva ali na preprečevanje protiustavnega delovanja in kaznivih dejanj.

Druge posledice, ki jih bo imel sprejem zakona

Predlog zakona ne prinaša sprememb, ki bi zahtevale spremembe notranje organiziranosti društev in s tem spremembe njihovih temeljnih aktov. Prav tako ne nalaga večjih dodatnih obveznosti registrskemu organu. Z vzpostavitvijo načela zaupanja v registrske podatke pa postavlja večje zahteve po točnosti in ažurnosti registrskih podatkov in s tem večje odgovornosti registrskih organov.

7 ZAKLJUČEK

Društva, kot ena izmed oblik neprofitnih organizacij s svojo dejavnostjo blažijo socialne razlike med različnimi sloji prebivalstva in zvišujejo splošno blaginjo družbe. Izpolnjujejo področja, kjer agresivna miselnost po neprestanem večanju profitov ter zmanjševanju stroškov ne najde smisla svojega obstoja. Taka društva, usmerjena neprofitno, zagotavljajo določene usluge splošnega in skupnega pomena., po ceni in kvaliteti, ki je sprejemljiva za skupino uporabnikov, katerim je namenjena.

Zakon o društvih določa, kako lahko posamezna društva pridobivajo sredstva za svoje delovanje; s članarino, z dejavnostjo društva, z darili in volili, s sredstvi donatorjev, iz javnih sredstev in drugih virov. Zaradi stalne rasti stroškov in zmanjševanja sredstev in drugih ugodnosti s strani države in njenih organov, bo razvoj društvene dejavnosti v prihodnje, zelo odvisen od sposobnosti društva za pridobivanje sredstev in od učinkovite porabe le teh.

Zakon o društvih tudi dovoljuje opravljanje pridobitne dejavnosti, vendar mora biti presežek prihodkov nad odhodki, pridobljen z opravljanjem te dejavnosti, namenjen pokrivanju stroškov osnovne dejavnosti, to je tiste, za katero je bilo društvo ustanovljeno. Prihodki, ustvarjeni s pridobitno dejavnostjo so obdavčeni tako z davkom na dodano vrednost kot z davkom od dohodka pravih oseb, premoženje, ki ga društvo ustvari v času delovanja pa mora biti v primeru prenehanja delovanja društva preneseno sorodnemu društvu.

Leta 1996 sprejet in v letu 2001 dopolnjen računovodski standard določa načine vodenja poslovnih knjig društev in obvezne elemente, ki jih mora vsebovati letno poročilo društva. Ta standard predvideva določene posebnosti pri opredelitvi in izkazovanju nekaterih postavk bilance stanja in izkaza poslovnega izida v primerjavi s pravili, ki veljajo za gospodarske družbe.

V bilanci stanja za društva je členitev postavk v primerjavi s tistimi za gospodarske družbe manj podrobna, društveni sklad pa je opredeljen kot razlika med seštevkem vrednosti sredstev in dolgovi. V izkazu poslovnega uspeha ugotovljeni presežek donosov nad stroški se lahko nameni za povečanje društvenega sklada, presežek stroškov nad donosi le-tega zmanjša, lahko pa se presežek donosov nad stroški razmejuje v naslednjem obračunskem obdobju kot pokrivanje tedanjih stroškov.

Izkaz poslovnega uspeha ima obliko dvostavne bilance. Prvi del predstavlja seštevke stroškov in negativnega poslovnega izida, t.j. presežka prihodkov nad stroški, drugi pa seštevke donosov in negativnega poslovnega izida, t.j. presežka stroškov nad donosi. Posebnost, ki jo v izkazu poslovnega izida opredeljujejo Slovenski računovodski standardi za društva so tudi t.i. investicijski stroški. Definirani so kot nabavne vrednosti vseh kupljenih in brezplačno prejetih osnovnih sredstev v obračunskem obdobju, ki so bila financirana v breme prihodkov obračunskega obdobja. Standardi določajo tudi dva

Zaključek

možna načina amortizacije osnovnih sredstev. Popravki vrednosti se lahko oblikujejo v breme sklada osnovnih sredstev v okviru društvenega sklada, društva pa se lahko odločijo tudi za način amortizacije, ki velja za gospodarske družbe.

V diplomski nalogi sem se osredotočila najprej na teoretična izhodišča na področju računovodenja v družtvih. Osredotočila sem se na posebni računovodski standard, ki podrobno ureja računovodsko spremljanje poslovanja društva.

V svoji analizi poslovanja Pihalnega orkestra Alples sem ugotovila, da so se sredstva in obveznosti do virov sredstev v zadnjih obravnavanih letih konstantno povečevala. Po veliki krizi, ki je nastopila v prvih devetdesetih letih, po osamosvojitveni vojni za Slovenijo, je bilo potrebno veliko truda vložiti prav v pridobivanje sredstev za poslovanje in predvsem v konstantne prilive, katere je društvo nujno potrebovala za svoje delovanje, za obstoj in nadaljni razvoj.

Po temeljiti preučitvi izkazov in poročil, ostaja prav pridobivanje sredstev in trženje temeljne dejavnosti Pihalnega orkestra Alples, redno pojavljanje v javnosti in nastopi, izboljšana kakovost igranja, zahtevnejši program ter snemanja, glavna naloga vseh v društvu. Zavedamo se, da nas le takšen način delovanja in razmišljanja lahko obdrži med uspešnimi društvi.

8 LITERATURA IN VIRI

8.1 Literatura

Kobeja Boris, 2001, *Priročnik za pisce strokovnih besedil*, Koper , Fakulteta za management

Slovenski institut za revizijo, 2002, *Slovenski računovodski standardi*, Ljubljana, Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev

Zakon o društvih

Zakon o davku na dodano vrednost

Zakon o davku od dohodka pravnih oseb

Uradni list Republike Slovenije, 2001, *Slovenski računovodski standard 33 (2002)*, Ljubljana, Uradni list RS

8.2 Viri

Gradivo seminarja, *Finančno poslovanje društev*, 2004, Ljubljana, Aletheia – Barbara Zajc s.p.

Statut Pihalnega orkestra Alples

Bilten Pihalnega orkestra Alples Železniki, 2004, *Naših 25 let, Železniki*

Program za kulturo Občine Železniki za obdobje 2004-2007, 2004 Železniki

Obvestilo za AJ PES Pihalnega orkestra Alples, 2005, Železniki, Računovodske storitve Zdenka Pfajfar s.p.

Podatki iz Bilance stanja na dan 31.12.2005, 2006, Računovodske storitve Zdenka Pfajfar s.p.

Podatki iz Izkaza poslovnega izida v obdobju 01.01. – 31.12.2005, 2006, Računovodske storitve Zdenka Pfajfar s.p.

